

Teksti i rishikuar i Ligjit për mbrojtjen përfshin: Ligjin për mbrojtjen ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/01), Ligjin për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 5/03), Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 58/06), Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë"). nr. 110/08), Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 51/11), Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/20), Vendimi i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë nr. 37 / 2002 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 73/2002), Vendimi i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë U.nr.135/2002 dhe 155/2001 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.78/2002).

LIGJI PËR MBROJTJEN

(Tekst jozyrtar i konsoliduar)

KAPITULLI

DISPOZITA THEMELORE

Neni 1

Mbrojtja e Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejme: Republika) organizohet si sistem për mbrojtjen e pavarësisë dhe integritetit territorial të Republikës.

Mbrojtja e Republikës realizohet nga qytetarët, organet e qeverisjes shtetërore dhe forcat e armatosura.

Forcat e Armatosura janë: Armata e Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejme: Armata), dhe në gjendje luftime pjesë e njësisë të MPB-së, kur urdhërohet përdorimi i tyre, në mbështetje të Armatës në përputhje me këtë ligj.

Kompanitë, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet mund të kryejnë detyra të caktuara në fushën e mbrojtjes.

Njësitë e vetëqeverisjes lokale kryejnë detyra të caktuara në fushën e mbrojtjes.

Mbrojtja e Republikës mund të ushtrohet në mënyrë të pavarur ose në kuadër të Organizatës së Traktatit të Atlantikut të Veriut (në tekstin e mëtejme: NATO). Mbrojtja e Republikës realizohet nëpërmjet pjesëmarrjes në ndërtimin dhe ruajtjen e paqes, sigurisë ndërkombëtare, si dhe përmbushjes së detyrimeve të marra në kuadër të NATO-s.

Mbrojtja e Republikës realizohet në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), ligjet, dokumentet tjera dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën, si dhe në pajtim me dokumentet strategjike në mbrojtje: Strategjia e Sigurisë Kombëtare, Strategjia për Mbrojtjen, Rishikimi Strategjik i Mbrojtjes, Plani Afatgjatë i Zhvillimit të Kapaciteteve Mbrojtëse dhe Plani i Mbrojtjes.

KAPITULLI II

TË DREJTAT DHE DETYRAT E QYTETARËVE NË MBROJTJE

Neni 2

Në realizimin e mbrojtjes së Republikës, qytetarët kanë këto të drejta dhe detyra:

- 1) të kryejë shërbimin ushtarak;
- 2) është fshirë;
- 3) të kryejë shërbimin e punës dhe
- 4) për të kryer shërbimin material.

1. Kryerja e shërbimit ushtarak

Neni 3

Shërbimin ushtarak e kryejnë të gjithë shtetasit e Republikës nga mosha 18 deri në 64 vjeç, nëse plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Neni 4

Shërbimi ushtarak i qytetarëve përbëhet nga:

- 1) shërbimi vullnetar ushtarak dhe
- 2) shërbimi në Forcat Rezervë të Armatës.

Shtetasit kanë të drejtë të shërbejnë vullnetarisht në Armatë në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Shërbimi në Forcat Rezervë të Armatës kryhet në kushte paqeje, krize, gjendje të jashtëzakonshme dhe lufte, në përputhje me këtë ligj.

Neni 4-a

Shtetasi gjatë kryerjes së shërbimit ushtarak është:

- 1) ushtar - gjatë shërbimit vullnetar të shërbimit ushtarak dhe
- 2) pjesëtar i Forcave Rezervë të Armatës gjatë shërbimit të tij në Forcat Rezervë të Armatës.

Neni 4-b

Shërbimi në Forcat Rezervë të Armatës përbëhet nga:

- 1) shërbimi në rezervën e përgjithshme dhe
- 2) shërbimi në rezervën aktive.

Në varësi të nevojave të Armatës, në Forcat Rezervë të Armatës mund të angazhohen persona që nuk kanë kryer shërbimin ushtarak, të cilët janë ekspertë në fusha apo specialitete kritike me rëndësi të veçantë për Armatën.

Neni 5

Anëtari i Forcave Rezervë të Armatës përfundon shërbimin e tij ushtarak nëse:

- 1) nuk i plotëson kushtet për shërbim në Forcat Rezervë të Armatës dhe
- 2) i pushon shtetësia e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 6

Ushtari, përkatësisht pjesëtari i Forcave Rezervë të Armatës, me hyrjen në shërbimin ushtarak fiton statusin e ushtarakut, ndërsa me përfundimin e shërbimit ushtarak e humb statusin e ushtarakut.

Ushtari, përkatësisht pjesëtari i Forcave Rezervë të Armatës ka statusin e personit ushtarak kur paraqitet me ftesë të organit kompetent të administratës shtetërore për kryerjen e shërbimit ushtarak nga momenti i largimit deri në kthimin në vendbanim.

Neni 7

Shërbimi vullnetar ushtarak zgjat tre muaj.

Shërbimi vullnetar ushtarak kryhet në Armatë.

Neni 8 është fshirë.

Neni 9 është fshirë.

Neni 10 është fshirë.

Titulli 2. "Pjesëmarrja në Mbrojtjen Civile" është fshirë.

Neni 11 është fshirë.

Neni 12 është fshirë.

3. Kryerja e një detyrimi pune

Neni 13

Detyrë për kryerjen e detyrimit të punës kanë të gjithë shtetasit e aftë për punë të moshës 18 deri në 65 vjeç për meshkujt, pra 60 vjeç për femrat.

Lirohen nga detyra për të kryer detyrimin e punës gratë shtatzëna, nënat, përkatësisht prindër dhe kujdestarë të vetëm që kanë ose kujdesen për një fëmijë deri në shtatë vjeç, dmth dy ose më shumë fëmijë deri në dhjetë vjeç, shtetas të cilët janë shëndetërisht të paaftë për punë dhe shtetas të vendosur në Armatë dhe në forcat për mbrojtje dhe shpëtim në nivel republike.

Detyra për kryerjen e detyrimit të punës kryhet vetëm në gjendje lufte.

Rregullore më të afërta për kryerjen e detyrimit të punës miraton Qeveria.

4. Ekzekutimi i një detyrimi material

Neni 14

Për nevojat e Armatës në krizë, gjendje të jashtëzakonshme dhe lufte, si dhe gjatë stërvitjeve paqeruajtëse, qytetarët, ndërmarrjet, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet janë të detyruara t'i sigurojnë Ministrisë së Mbrojtjes përdorimin e mjeteve, makineri, tokë, objekte, si dhe mjete të tjera materiale, bagëti të parzmore dhe të ngarkuar.

Ministria e Mbrojtjes mban evidencë dhe i shpërndan mjetet dhe bagëtinë nga paragrafi 1 i këtij neni.

Me kërkesë të Ministrisë së Mbrojtjes, qytetarët, kompanitë, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet janë të detyruara t'i ofrojnë Ministrisë së Mbrojtjes të dhënat për pasuritë materiale dhe bagëtinë nga paragrafi 1 i këtij neni.

Pronarët e pasurisë materiale dhe të bagëtive nga paragrafi 1 i këtij neni janë të obliguar që për çdo ndryshim të rëndësishëm për mbajtjen e evidencës nga paragrafi 2 i këtij neni ta informojnë Ministrinë e Mbrojtjes në afat prej tetë ditësh nga dita e ndryshimit.

Për shfrytëzimin e mjeteve dhe bagëtive nga paragrafi 1 i këtij neni, ofruesit kanë të drejtë në kompensim për shfrytëzimin e tyre, si dhe kompensim për dëmtimin ose shkatërrimin e tyre.

Kompensimi ditor për shfrytëzimin e mjeteve dhe bagëtive nga paragrafi 1 i këtij neni është deri në 30% të pagës mesatare mujore neto për punonjës në Republikë, e publikuar në muajin para pagesës së mjeteve dhe bagëtive, si dhe kompensimin e dëmit të tyre ose asgjësimi nuk mund të jetë më i vogël se vlera e tregut e pasurisë, gjegjësisht e bagëtisë që kanë pasur në momentin kur janë dëmtuar ose shkatërruar, e përcaktuar në bazë të elementeve me të cilat në varësi të kohës dhe vendit në treg përcaktohet çmimi i tregut.

Rregullore më të afërta për llojin e pasurisë dhe bagëtisë nga paragrafi 1 i këtij neni, për mënyrën e mbajtjes së evidencës dhe për përcaktimin më të afërt të shumës së kompensimit për shfrytëzimin, dëmtimin dhe shkatërrimin e tyre miraton Qeveria.

Neni 15

Shtetasit e huaj me banim të përhershëm në territorin e Republikës, si dhe shoqëritë e huaja dhe sipërmarrësit e huaj individualë, përkatësisht përfaqësitë e tyre dhe njësitë tjera organizative në Republikë kanë për detyrë që mjetet dhe bagëtinë nga neni 14 i këtij ligji t'i sigurojnë në gjendje lufte.

KAPITULLI III
KOMPETENCAT E ORGANEVE TË QEVERISË SHETETËRORE

Titulli "a) Menaxhimi i Mbrojtjes" është fshirë.

Neni 16

Kompetencat në mbrojtje realizohen në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe me ligj.

Kompetencat në mbrojtje i realizojnë Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, Presidenti i Republikës së Maqedonisë së Veriut, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Ministri i Mbrojtjes.

b) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut

Neni 17

Në realizimin e mbrojtjes, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut:

- 1) mbikëqyr ushtrimin e kompetencave të Qeverisë në mbrojtje dhe monitoron gatishmërinë për mbrojtje të Republikës;
- 2) konstaton ekzistimin e rrezikut të menjëhershëm ushtarak nga sulmi ndaj Republikës;
- 3) deklaron ndodhjen dhe ndërprerjen e gjendjes ushtarake;
- 4) vendos për shumën e mjeteve për nevojat e mbrojtjes;
- 5) miraton buxhetin e Republikës për gjendjen ushtarake;
- 6) merr vendim për anëtarësimin dhe tërheqjen e Republikës nga anëtarësimi në sistemet kolektive të sigurisë dhe mbrojtjes;
- 7) ratifikon marrëveshjet ndërkombëtare që lidhen me hyrjen, kalimin ose qëndrimin e forcave të armatosura të huaja në territorin e Republikës për ushtrime, stërvitje, pjesëmarrje në operacione ndërkombëtare, misione dhe operacione të NATO-s dhe në zbatimin e të drejtës për vetë- mbrojtjen individuale ose kolektive dhe operacionet për menaxhimin e krizave dhe sigurinë bashkëpunuese, si dhe pjesëmarrjen në ato aktivitete dhe operacione të pjesëtarëve të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes jashtë vendit;
- 7-a) ratifikon marrëveshjet ndërkombëtare që kanë të bëjnë me ngritjen dhe qëndrimin e komandave, selive dhe reparteve ushtarake të organizatave ndërkombëtare në territorin e Republikës;
- 7-b) vendos për dërgimin e një kërkesë në NATO për ndihmë në mbrojtjen e Republikës;
- 7-c) vendos për dërgimin e pjesëtarëve të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes jashtë territorit të Republikës për të marrë pjesë në operacione ndërkombëtare;
- 8) miraton Strategjinë e Sigurisë Kombëtare;
- 8-a) miraton një Plan Afatgjatë për zhvillimin e aftësive mbrojtëse;

8-b) miraton dokumente për funksionimin e Kuvendit në gjendje lufte;

9) shpall Ditën e Armatës dhe

10) miraton konkluzione dhe rezoluta lidhur me realizimin e sistemit të mbrojtjes, planet për zhvillimin e mbrojtjes, pajisjen dhe gatishmërinë luftarake të Armatës.

Raportin për aktet nga pika 10 e këtij neni, Qeveria e paraqet me kërkesë të Kuvendit ose së paku çdo dy vjet.

Për t'u njohur me veprimtarinë në Armatë, deputeti mund t'i kërkojë Ministrisë së Mbrojtjes organizimin e vizitës së tij në reparte, komanda dhe shtabe të Armatës.

c) Presidenti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Komandant i Përgjithshëm i Armatës.

Neni 18

Në realizimin e mbrojtjes, Presidenti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Komandant i Përgjithshëm i Armatës:

1) miraton strategji për mbrojtjen e Republikës;

2) miraton plan për mbrojtjen e Republikës;

2-a) miraton vlerësimin e rreziqeve të mundshme ushtarake dhe të tjera që rrezikojnë sovranitetin, pavarësinë dhe integritetin territorial të Republikës;

2-b) përgatit dokumente për funksionimin e presidentit në gjendje lufte;

3) përcakton masat e gatishmërisë dhe urdhëron zbatimin e tyre;

4) përcakton organizimin dhe formimin e Armatës;

5) miraton dokumente për përdorimin e Armatës dhe urdhëron përdorimin e tyre;

6) jep pëlqimin për dokumentet për zhvillimin e Armatës;

7) përcakton masat për ngritjen e gatishmërisë luftarake të Armatës dhe urdhëron zbatimin e tyre;

8) urdhëron mobilizimin e Armatës;

9) përcakton komandën në Armatë;

10) miraton rregullore lidhur me gatishmërinë luftarake, luftën e armatosur dhe mobilizimin e Armatës;

11) emëron oficerë në postet formuese të gjeneralëve dhe promovon dhe shkarkon gjeneralët dhe

12) emëron dhe shkarkon atashetë e mbrojtjes dhe përfaqësuesit ushtarakë me propozimin e ministrit të Mbrojtjes.

Në kryerjen e funksioneve në fushën e mbrojtjes, Presidenti i Republikës dhe Komandanti Suprem i Armatës miraton akte nënligjore.

d) Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Neni 19

Në realizimin e mbrojtjes, Qeveria ka këto kompetenca:

- 1) propozon shumën e mjeteve për nevojat e mbrojtjes;
- 2) propozon buxhetin e Republikës për gjendjen ushtarake;
- 3) jep mendim për Strategjinë për mbrojtjen e Republikës;
- 3-a) i propozon Kuvendit një Strategji të Sigurisë Kombëtare;
- 3-b) i propozon Kuvendit një plan afatgjatë për zhvillimin e aftësive mbrojtëse;
- 3-c) i propozon Kuvendit një vendim për t'i dërguar një kërkesë NATO-s për ndihmë në mbrojtjen e Republikës;
- 3-d) vendos për dërgimin e një kërkesë në NATO për ndihmë në mbrojtjen e Republikës nëse Kuvendi nuk mund të mblidhet dhe ia paraqet Kuvendit për konfirmim sapo të jetë në gjendje të mblidhet;
- 3-e) miraton Rishikimin Strategjik të Mbrojtjes;
- 3-f) miraton dokumente për funksionimin e Qeverisë në gjendje lufte;
- 4) përcakton propozimin e planit për mbrojtjen e Republikës;
- 5) vendos për hyrjen dhe daljen e forcave të armatosura të vendeve të huaja brenda dhe jashtë territorit të Republikës, kalimin ose qëndrimin në lidhje me pjesëmarrjen e tyre në stërvitje, operacione humanitare, operacione ndërkombëtare, misione dhe operacione të NATO-s dhe në zbatimin e së drejtës për vetëmbrojtje individuale ose kolektive, operacione për menaxhimin e krizave dhe sigurinë bashkëpunuese, si dhe në komandat, selitë dhe njësitë ushtarake të organizatave ndërkombëtare në territorin e Republikës, në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në përputhje me Kushtetutën;
- 5-a) vendos për ngritjen dhe qëndrimin e komandave, selive dhe reparteve ushtarake të organizatave ndërkombëtare në territorin e Republikës;
- 5-b) vendos për dërgimin e pjesëtarëve të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes jashtë territorit të Republikës për të marrë pjesë në stërvitje, misione dhe operacione të NATO-s dhe në zbatimin e të drejtës për vetëmbrojtje individuale ose kolektive; si dhe menaxhimin e operacioneve të krizave dhe sigurinë bashkëpunuese;
- 6) vendos për marrjen dhe dhënien e ndihmës ushtarako-teknike me vendet e tjera;
- 7) vendos për paraqitjen e detyrimit për punë;
- 8) urdhëron përdorimin e një pjese të njësive të Ministrisë së Punëve të Brendshme në gjendje lufte si mbështetje e Armatës;
- 9) vendos për ushtrimin e veprimtarive të organeve të administratës shtetërore, njësive të vetëqeverisjes lokale, shoqërive tregtare, ndërmarrjeve publike, institucioneve dhe shërbimeve;
- 10) miraton dekrete për:
  - zbatimin e masave paraprake;

- sigurimin e rezervave për nevojat e mbrojtjes në rast në gjendje lufte;
- planifikimi i mbrojtjes;
- trajnimi i mbrojtjes;
- kriteret e vendosjes dhe prioriteti në vendosjen e qytetarëve në mbrojtje;
- kriteret për pajisjen e organeve të pushtetit shtetëror për punë në gjendje lufte;
- rregullimi i territorit për nevojat e mbrojtjes;
- organizimi dhe funksionimi i menaxhimit të komunikimeve;
- siguria elektronike;
- bashkërendimi i punës, i marrëdhënieve dhe i organizimit në përfaqësitë diplomatike, komandat, selitë dhe njësitë ushtarake të organizatave ndërkombëtare jashtë dhe në territorin e Republikës;
- mbulimin dhe mbrojtjen e infrastrukturës kritike në Republikë,
- mënyra e përdorimit të të dhënave dhe informacioneve që transmetohen dhe përpunohen me sistemin e komunikimit dhe informacionit në fushën e mbrojtjes dhe

11) merr vendime për:

- metodologjia për kryerjen e përgatitjeve mbrojtëse,
- përcaktimin e objekteve dhe zonave me rëndësi për mbrojtjen dhe zonave në të cilat kufizohet liria e lëvizjes, qëndrimin apo vendbanimit dhe
- përcaktimin e organeve të administratës shtetërore që përgatiten për ushtrimin e funksionit të tyre në gjendje lufte.

Në realizimin e kompetencave të saj në mbrojtje, Qeveria miraton akte të tjera nënligjore.

e) Ministria e Mbrojtjes

Neni 20

Në realizimin e mbrojtjes, Ministria e Mbrojtjes:

- 1) përgatit strategji për mbrojtjen e Republikës;
- 2) merr pjesë në përgatitjen e vlerësimit për rreziqet e mundshme ushtarake dhe të tjera që e rrezikojnë sovranitetin, pavarësinë dhe integritetin territorial të Republikës;
- 2-a) përgatit Rishikimin Strategjik të Mbrojtjes;
- 2-b) përgatit një plan afatgjatë për zhvillimin e aftësive mbrojtëse;
- 3) organizon dhe përgatit sistemin e mbrojtjes dhe propozon masa për zhvillimin dhe përmirësimin e tij;
- 4) përgatit plan për mbrojtjen e Republikës;
- 5) organizon bartjen e urdhrit për zbatimin e masave të kujdesit dhe e përcjell zbatimin e tyre;
- 6) organizon dhe zbaton planifikimin e mbrojtjes;

- 7) planifikon nevojat e mbrojtjes dhe përgatit plane dhe programe financiare për nevojat e mbrojtjes;
- 8) ndan mjetet financiare për mbrojtjen në pajtim me Buxhetin e Republikës;
- 9) kontrollon realizimin e mjeteve financiare të ndara për nevojat e Armatës;
- 10) planifikon rezerva për nevojat e mbrojtjes në rast gjendje lufte;
- 11) planifikon dhe organizon sigurimin material për nevojat e mbrojtjes;
- 12) organizon dhe zbaton kujdesin shëndetësor për nevojat e mbrojtjes;
- 13) propozon organizimin dhe formacionet e Armatës;
- 14) mbush Armatën;
- 15) organizon dhe zbaton mobilizimin e Armatës;
- 16) kontrollon dhe vlerëson gatishmërinë luftarake të Armatës;
- 17) miraton plan vjetor për aktivitetet stërvitore të Armatës;
- 18) miraton planin vjetor për arsimimin dhe aftësimin profesional dhe zhvillimin e personave që shërbejnë në Armatë dhe punonjësve të Ministrisë, si dhe një ekstrakt nga plani zhvillimor për trajnim;
- 19) kryen punë profesionale dhe administrative lidhur me ndërtimin e objekteve ushtarake dhe të tjera me rëndësi për mbrojtjen dhe ndërtimin e objekteve investive për nevojat e Armatës;
- 20) organizon dhe zhvillon veprimtari ushtrimore me organet e administratës shtetërore, njësitë e vetëqeverisjes lokale, shoqëritë tregtare, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet dhe organizatat e tjera me interes publik;
- 21) koordinon dhe bashkërendon pajisjen e organeve të pushtetit shtetëror për punë në gjendje lufte;
- 22) planifikon dhe organizon rregullimin e territorit për nevojat e mbrojtjes;
- 23) organizon dhe përgatit komunikime për menaxhim për nevojat e mbrojtjes në krizë, gjendje të jashtëzakonshme dhe luftë;
- 24) organizon, përgatit dhe zbaton kriptombrojtje të informacionit të klasifikuar në fushën e mbrojtjes;
- 25) kryen menaxhimin e frekuencave në radiokomunikacionet për nevojat e mbrojtjes;
- 26) organizon dhe siguron funksionimin e një sistemi të integruar komunikues-informativ;
- 27) mban evidencë për shtetasit që kanë kryer shërbimin ushtarak dhe plotëson Forcat Rezervë të Armatës;
- 28) organizon dhe kryen zbulim, kundërzbulim dhe siguri për nevojat në mbrojtje;
- 29) organizon dhe zbaton parandalimin dhe zbulimin e veprave penale nga neni 135 i këtij ligji;
- 30) monitoron realizimin e mbrojtjes së informacionit të klasifikuar me rëndësi për mbrojtjen;
- 31) organizon dhe zhvillon trajnimin e mbrojtjes;
- 32) harton planprograme dhe programe për trajnime në mbrojtje;

- 33) organizon funksionimin e Qendrës së stërvitjes së Mbrojtjes;
- 34) kryen punë administrative në realizimin e të drejtave dhe detyrave të qytetarëve në fushën e mbrojtjes;
- 35) ndjek politikën e personelit;
- 36) të marrë parasysh përbërjen e shtabit drejtues të Armatës dhe të personave të tjerë të angazhuar në Armatë, nga aspekti i përkatësisë kombëtare, pa cenuar kriteret e profesionalizmit dhe ekspertizës;
- 37) organizon dhe zbaton informimin e publikut;
- 38) organizon dhe realizon veprimtari botuese;
- 39) përcakton standarde dhe akte tjera të standardizimit dhe metrologjisë për nevojat e mbrojtjes në pajtim me ligj;
- 40) mbikëqyr zbatimin e këtij ligji dhe të dispozitave tjera nga fusha e mbrojtjes;
- 41) u jep ekspertizë ministrive dhe organeve të tjera të administratës shtetërore dhe organizatave administrative në zbatimin e përgatitjeve për mbrojtje;
- 42) organizon punë kërkimore-shkencore për nevojat e mbrojtjes;
- 43) organizon bashkëpunim shkencor dhe shkencor-technik në fushën e mbrojtjes me institucionet jashtë Republikës;
- 44) planifikon për realizimin e bashkëpunimit ndërkombëtar në fushën e mbrojtjes;
- 44-a) ofron mbështetje për komandat, shtabet dhe repartet ushtarake të organizatave ndërkombëtare, gjatë qëndrimit ose kalimit të tyre në territorin e Republikës;
- 44-b) siguron dhe bashkërendon mbështetjen civile dhe ushtarake për njësitë ushtarake të forcave aleate gjatë qëndrimit ose kalimit të tyre në territorin e Republikës, në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në përputhje me Kushtetutën;
- 45) organizon vizitën e deputetëve të Ministrisë dhe të Armatës;
- 46) miraton rregullore për shkollimin, aftësimin profesional dhe specializimin e personave që shërbejnë në Armatë dhe rregullore të tjera lidhur me kryerjen e shërbimit në Armatë;
- 47) miraton rregullore lidhur me aftësimin dhe zhvillimin profesional të punonjësve në Ministrinë e Mbrojtjes dhe
- 48) miraton udhëzime të ekspertëve nga fusha e mbrojtjes;
- 49) organizon përgatitjet e sistemit të Ministrisë së Mbrojtjes për menaxhimin e krizave, në mbështetje të sistemit të menaxhimit të krizave të Republikës;
- 50) organizon dhe menaxhon sistemin kombëtar të kodifikimit për nevojat e industrisë së mbrojtjes dhe të dedikuar në përputhje me standardet për sigurimin dhe kontrollin e cilësisë; dhe
- 51) organizon sistemin e shëndetësisë ushtarake dhe zbatimin e kujdesit shëndetësor në pajtim me këtë ligj dhe kryen veprimtari shëndetësore në bazë të licencës për kryerjen e veprimtarisë shëndetësore në pajtim me dispozitat nga lëmia e kujdesit shëndetësor.

52) organizon dhe zbaton sigurimin e banesave të personelit aktiv ushtarak dhe civil që shërben në Armatë.

Në gjendje lufte, Ministria e Mbrojtjes kryen veprimtari të selis dhe tjera për nevojat e Presidentit të Republikës.

Neni 20-a

Ministria e Mbrojtjes ka simbolin dhe shenjat e saj.

Simbolin dhe shenjat nga paragrafi 1 i këtij neni i përcakton Ministri i Mbrojtjes.

f) Organet e administratës shtetërore

Neni 21

Ministritë dhe organet e tjera të administratës shtetërore dhe organizatat administrative në realizimin e mbrojtjes së Republikës përgatiten për realizimin e funksionit të tyre në gjendje lufte dhe marrin pjesë në përpunimin e planit për mbrojtjen e Republikës.

Në kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, ministritë dhe organet e tjera të administratës shtetërore dhe organizatat administrative në fushat për të cilat janë krijuar:

- 1) monitoron, drejton, mbikëqyr dhe merr masa për zbatimin e përgatitjeve të mbrojtjes;
- 2) përgatit dokumente për funksionimin në gjendje lufte;
- 3) propozon masa për harmonizimin e dokumenteve nga Plani i Mbrojtjes i Republikës;
- 4) zbaton masat e gatishmërisë;
- 5) përgatit udhëzime eksperte për zbatimin e përgatitjeve të mbrojtjes dhe
- 6) kryen punë të tjera në fushën e mbrojtjes në pajtim me ligjin.

Ministritë dhe organet e tjera të administratës shtetërore dhe organizatat administrative në gjendje lufte, mbikëqyrin ekzekutimin e dokumenteve për funksionimin në zonat për të cilat janë shkolluar dhe ndërmarrin masa e veprimtari për ekzekutimin e tyre.

Dispozitat nga paragrafët 1 deri në 3 të këtij neni në përputhje me rrethanat vlejné edhe për gjykatat, Prokurorinë Publike, Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë së Veriut, Avokatin e Popullit dhe organet tjera të Republikës, si dhe Bankën Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 21-a

Të gjitha organet shtetërore gjatë kryerjes së kompetencave të tyre në mbrojtje janë të obliguara që të kujdesen për përfaqësimin adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve.

Organet shtetërore nga paragrafi 1 i këtij neni kujdesen për perspektivën gjinore.

KAPITULLI IV

ARMATA E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

1. Dispozitat e përbashkëta

Neni 22

Armata është një forcë e armatosur e të gjithë qytetarëve të Republikës.

Armata ka një përbërje të përhershme dhe forca rezervë.

Neni 23

Armata organizohet, përgatitet dhe aftësohet për kryerjen e luftës së armatosur dhe veprimeve luftarake dhe të tjera për realizimin e funksionit të saj kushtetues për mbrojtjen e Republikës.

Neni 24

Armata është e organizuar në njësi, komanda, shtabe dhe institucione.

Organizimi i njësive, komandave, shtabit dhe institucioneve, si dhe madhësia, struktura, numri, përbërja dhe qëllimi i tyre përcaktohen nga organizimi dhe formimi i Armatës.

Armata përbëhet nga lloje, gjini dhe shërbime.

Llojet janë: ushtria tokësore dhe forca ajrore.

Llojet përbëhen nga gjinitë dhe shërbimet.

Gradat dhe shërbimet në Armatë i përcakton Presidenti i Republikës, qëllimin dhe specialitetin e tyre përcakton Ministria e Mbrojtjes.

2. Shtabi i Përgjithshëm i Armatës

Neni 25

Punën operative dhe profesionale për organizimin, përgatitjen dhe komandimin e Armatës e kryen Shtabi i Përgjithshëm i Armatës, si organi më i lartë profesional në kuadër të Ministrisë së Mbrojtjes për çështjet që kanë të bëjnë me Armatë.

Shtabi i Përgjithshëm i Armatës në kryerjen e veprimtarive nga paragrafi 1 i këtij neni i propozon Ministrisë së Mbrojtjes:

- 1) organizimi dhe formacioni i Armatës;
- 2) plani për shfrytëzimin e Armatës;
- 3) masat për ngritjen e gatishmërisë luftarake të Armatës;
- 4) planin financiar për nevojat e Armatës;
- 5) program për pajisjen e Armatës;
- 6) planin për aktivitetet stërvitore të Armatës;
- 7) planin për shkollimin, aftësimin profesional dhe specializimin e personave që shërbejnë në Armatë;

8) personat që shërbejnë në Armatë për shkollim dhe aftësim dhe zhvillim profesional dhe

8-a) personat që shërbejnë në Armatë për dërgim në detyra në strukturat komanduese të NATO-s, misionet diplomatike, atashetë e mbrojtjes, atashetë ushtarake dhe përfaqësuesit ushtarakë dhe për detyra në komanda, seli dhe reparte ushtarake të organizatave ndërkombëtare jashtë dhe në territorin e Republikës. ;

9) dhënien e dekoratave dhe mirënjohjeve për rezultatet e arritura në fushën e mbrojtjes për pjesëtarët e Armatës.

Neni 26

Në kryerjen e punëve dhe detyrave nga neni 25 paragrafi 1 i këtij ligji, Shtabi i Përgjithshëm i

Armatës:

1) zbaton planin financiar për nevojat e Armatës të miratuar nga Ministria e Mbrojtjes dhe monitoron efikasitetin dhe realizimin e dedikuar të mjeteve në përputhje me rregulloren e miratuar nga Ministri i Mbrojtjes;

2) mbikëqyr gatishmërinë luftarake të Armatës dhe merr masa për përmirësimin e saj;

3) organizon dhe përcjell zbatimin e masave për gatishmërinë e Armatës dhe ndërmerri masa për zbatimin e tyre;

4) mobilizon Armatën;

5) kryen ushtrime dhe aktivitete tjera për stërvitjen e Armatës në pajtim me planin vjetor;

6) realizon mbështetjen logjistike të Armatës;

7) zbaton menaxhimin personal në Armatë në përputhje me politikën e personelit të Ministrisë së Mbrojtjes;

8) planifikon, organizon dhe zhvillon trajnime për pjesëtarët e Armatës;

8-a) kujdeset për përfaqësimin adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve dhe kujdeset për perspektivën gjinore;

9) organizon dhe përgatit lidhjet për komandim dhe kontroll në Armatë;

10) planifikon dhe zbaton kriptombrojtjen e informacionit të klasifikuar të rëndësishëm për Armatën;

11) organizon dhe zbaton sigurinë anti-elektronike;

12) organizon dhe zbaton monitorimin, kontrollin dhe sigurimin e sovranitetit të hapësirës ajrore të Republikës;

13) organizon dhe kryen zbulimin, kundërzbulimin dhe sigurinë në Armatë;

14) organizon dhe zbaton mbrojtjen e forcave në Armatë;

15) organizon dhe zbaton zbulimin dhe parandalimin e kryerjes së veprave penale në Armatë;

16) rregullon territorin për nevojat e Armatës;

17) në pajtim me planin e Ministrisë së Mbrojtjes realizon bashkëpunim me ushtritë e huaja;

18) miraton rregulla dhe udhëzime profesionale në lidhje me përdorimin e njësive të Armatës, rendin e brendshëm dhe marrëdhëniet në kryerjen e shërbimit në Armatë dhe rregulla dhe udhëzime të tjera profesionale që kanë të bëjnë me punën në Armatë; dhe

19) kryen punë të tjera në pajtim me këtë ligj dhe rregulloret për shërbimin në Armatë.

Neni 27

Shtabi i Përgjithshëm i Armatës drejtohet nga një shef, i cili emërohet dhe shkarkohet nga Presidenti i Republikës, për një mandat tre vjeçar.

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Armatës i përgjigjet për punën e tij Presidentit të Republikës dhe Ministrit të Mbrojtjes.

I njëjti person mund të emërohet Shef i Shtabit të Përgjithshëm të Armatës për maksimumi dy mandate radhazi.

3. Komanda në Armatë

Neni 28

Presidenti i Republikës është Komandanti Suprem i Forcave të Armatosura.

Komanda e Armatës ushtrohet nga Presidenti i Republikës nëpërmjet Ministrit të Mbrojtjes, në përputhje me Kushtetutën dhe me këtë ligj. (Revokuar me Vendim të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 78/02).

Njësitë e Armatës komandohen drejtpërdrejt nga Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Armatës dhe komandantët e njësive dhe institucioneve ushtarake, në përputhje me rregulloren e komandës të miratuar nga Presidenti i Republikës.

Komanda në Armatë bazohet në parimet e thjeshtësisë, nënshtrimit dhe unitetit në komandim në përdorimin e forcave dhe mjeteve.

Urdhrat e oficerit epror në Armatë nuk ekzekutohen nëse ekzekutimi i tyre është krim.

4. Plotësimi i Armatës

Neni 29

Plotësimi i Armatës bëhet sipas organizimit dhe formimit të Armatës.

Plotësimi i përbërjes së përhershme të Armatës bëhet me ushtarë profesionistë, oficerë ushtarakë, ushtarakë të shërbimit vullnetar ushtarak dhe civilë që shërbejnë në Armatë, si dhe me mjete materiale.

Plotësimi i Armatës me forca rezervë bëhet me:

a) personat nga rezerva aktive;

b) personat nga rezerva e përgjithshme dhe

c) personat që nuk kanë kryer shërbimin ushtarak dhe që janë ekspertë në fusha ose specialitete kritike me rëndësi të veçantë për Armatën, të përcaktuara me vendim të Ministrit të Mbrojtjes.

Plotësimi i forcave rezervë të Armatës me mjete materiale bëhet me marrëveshje ndërmjet donatorëve dhe Ministrisë së Mbrojtjes.

5. Përgatitja dhe mobilizimi i Armatës

Neni 30

Përgatitja e Armatës përfshin marrjen e masave dhe procedurave organizative, të sigurisë, ushtarake dhe të tjera të nevojshme për realizimin me sukses të detyrave luftarake.

Neni 31

Me mobilizim Armata vihet në gjendje gatishmërie për kryerjen e detyrave luftarake sipas dokumenteve për shfrytëzimin e Armatës.

Neni 32

Mobilizimi i Armatës mund të jetë i përgjithshëm ose i pjesshëm.

Mobilizimi i përgjithshëm mbulon të gjithë Armatën, kurse ai i pjesshëm, formacionet e saj të veçanta formuese.

Neni 33

Mobilizimi i Armatës organizohet në përputhje me dokumentet për përdorim, dhe kryhet sipas dokumenteve të mobilizimit.

Neni 34

Për përgatitjen, zbatimin dhe ekzekutimin e mobilizimit të Armatës janë përgjegjës:

- 1) Ministri i Mbrojtjes - për organizimin dhe kryerjen e mobilizimit të Armatës;
- 2) Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Armatës - për përgatitjen dhe zbatimin e mobilizimit të Armatës dhe
- 3) oficerët ushtarakë në përbërjen e përhershme të Armatës - për përgatitjen dhe ekzekutimin e mobilizimit të formacioneve formuese me të cilat komandojnë.

Neni 35

Për të kontrolluar gatishmërinë mobilizuese dhe luftarake të Armatës, gjegjësisht për stërvitje, në përputhje me planin për aktivitete stërvitore të Armatës, mund të mobilizohen në paqe formacione formative të caktuara të Armatës.

6. Siguria materiale e Armatës

Neni 36

Sigurimi material i Armatës, në kuptim të këtij ligji, nënkupton furnizimin e Armatës me mjete dhe pajisje luftarake dhe materiale të tjera, ushqim, sigurim mjekësor dhe veterinar dhe mbështetje tjetër logjistike.

Neni 37

Sigurimi material i Armatës miratohet dhe realizohet nga Ministria e Mbrojtjes dhe planifikohet nga Shtabi i Përgjithshëm i Armatës në përputhje me planin për pajisjen e Armatës.

Neni 38

Për shkak të sigurisë materiale të Armatës, formohen rezerva të nevojshme materiale.

Lloji dhe vëllimi i rezervave materiale përcaktohen me rregullore të Ministrit të Mbrojtjes.

7. Lidhjet për komandën dhe kontrollin, kriptombrojtjen dhe sigurinë elektronike.

Neni 39

Për nevojat e Armatës organizohen dhe përgatiten lidhjet komanduese dhe kontrolluese dhe zbatohen masat për mbrojtjen e kriptove, sigurinë elektronike dhe masa të tjera mbrojtëse.

Lidhjet komanduese dhe kontrolluese, si dhe masat për mbrojtjen e kriptove dhe sigurisë elektronike nga paragrafi 1 i këtij neni, janë pjesë përbërëse e lidhjeve menaxhuese për nevojat e mbrojtjes.

8. Pjesëmarrja e Armatës në eliminimin e pasojave në rast emergjence dhe krize

Neni 40

Armata mund të marrë pjesë në eliminimin e pasojave të krizës, gjendjes së jashtëzakonshme dhe luftës.

Urdhri për pjesëmarrjen e Armatës në eliminimin e pasojave të krizës, gjendjes së jashtëzakonshme dhe gjendjes ushtarake lëshohet nga Presidenti i Republikës.

Ministri i Mbrojtjes nxjerr udhëzime për mënyrën e pjesëmarrjes së Armatës në eliminimin e pasojave të krizës, emergjencave dhe gjendjes ushtarake.

9. Pjesëmarrja e Armatës dhe punonjësve në Ministrinë e Mbrojtjes jashtë territorit të Republikës dhe në kryerjen e detyrave në komandat, selitë dhe repartet ushtarake të organizatave ndërkombëtare jashtë territorit të Republikës dhe në territorin e Republikës.

Neni 41

Personeli aktiv ushtarak dhe civil, pjesëtarë të Forcave Rezervë të Armatës dhe punonjës të Ministrisë së Mbrojtjes, mund të marrin pjesë në stërvitje, trajnime, operacione humanitare, operacione ndërkombëtare, misione dhe operacione të NATO-s në ushtrimin e të drejtës për vetë - mbrojtje individuale ose kolektive, si dhe në operacionet për menaxhimin e krizave dhe sigurinë bashkëpunuese, jashtë territorit të Republikës.

Personeli aktiv ushtarak dhe civil, pjesëtarë të Forcave Rezervë të Armatës dhe punonjës të Ministrisë së Mbrojtjes, mund të caktohen në detyra në strukturat komanduese të NATO-s, misionet diplomatike të Republikës, komandat, selitë dhe njësitë ushtarake të organizatave ndërkombëtare jashtë territorit të Republikës dhe në territorin e Republikës.

Neni 41-a

Vendimin për dërgimin e personave nga neni 41 paragrafi 1 i këtij ligji, jashtë territorit të Republikës për të marrë pjesë në operacione ndërkombëtare, e merr Kuvendi.

Vendim për dërgimin e personave nga neni 41 paragrafi 1 i këtij ligji, jashtë territorit të Republikës për të marrë pjesë në operacionet humanitare, misionet dhe operacionet e NATO-s dhe në ushtrimin e të drejtës për vetëmbrojtje individuale ose kolektive, si dhe operacionet për menaxhimin e krizave dhe sigurinë bashkëpunuese, miratohet nga Qeveria.

Vendimin për dërgimin e personave nga neni 41 paragrafi 1 i këtij ligji për të marrë pjesë në ushtrime dhe trajnime e merr Qeveria.

Neni 41-b

Për pjesëtarin e Armatës, referenca në aktivitetet e referuara në nenin 41 të këtij ligji është e detyrueshme.

Neni 41-c

Dislokimi i pjesëtarëve të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes, jashtë territorit të Republikës, për të marrë pjesë në operacionet humanitare, operacionet ndërkombëtare, misionet dhe operacionet e NATO-s dhe në ushtrimin e të drejtës për vetëmbrojtje individuale ose kolektive si dhe në operacionet e menaxhimit të krizave, sigurinë bashkëpunuese, përcaktohen nga Ministri i Mbrojtjes.

Mënyra e përzgjedhjes dhe përgatitjes së personelit ushtarak dhe civil të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes, për caktimin e detyrave në strukturat komanduese të NATO-s, misionet diplomatike të Republikës, komandat, selitë dhe repartet ushtarake të organizatave ndërkombëtare jashtë territorit të Republikës dhe të territorit të Republikës përcaktohen nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 41-d

Një herë në vit, Qeveria i paraqet Kuvendit raport për pjesëmarrjen e pjesëtarëve të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes në aktivitetet nga neni 41 i këtij ligji.

Neni 42

Ushtarët që shërbejnë në shërbimin ushtarak nuk mund të marrin pjesë në njësitë e përbërjes së përhershme të Armatës që dërgohen jashtë territorit të Republikës, për qëllime të pjesëmarrjes në aktivitete stërvitore dhe në operacione humanitare ose paqësore.

Neni 43

Pjesëtarët e Forcave Rezervë të Armatës mund të angazhohen në veprimtaritë nga neni 41 i këtij ligji, nëse pajtohen me të.

Neni 44

Të drejtat dhe detyrimet e pjesëtarëve të Forcave Rezervë të Armatës dhe të punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes të angazhuar në rastet nga neni 41 i këtij ligji rregullohen me marrëveshje të lidhur me Ministrinë e Mbrojtjes.

10. Uniformat, shenjat dhe flamujt

Neni 45

Të gjithë personat e përmendur në veprimtaritë nga neni 41 i këtij ligji duhet të mbajnë uniforma të Armatës.

Në uniformë, ushtarakët mbajnë një shenjë unike të përkatësisë së Armatës, gradën, shenjën e gjinisë ose shërbimit, shenjën e njësisë së ushtrisë së cilës i përkasin dhe flamurin e Republikës si simbol shtetëror.

Punonjësit e Ministrisë së Mbrojtjes nga paragrafi 1 i këtij neni, në uniformë mbajnë flamurin e Republikës si simbol shtetëror.

Njësitë e Armatës kanë flamujt e tyre.

Shenja e vetme e përkatësisë në ushtri, uniforma, shenjat e gradave, shenjat e gjinive dhe të shërbimeve, flamujt dhe shenjat e njësisë, si dhe mënyra dhe kushtet e mbajtjes së tyre përcaktohen nga Presidenti i Republikës.

11. Shërbimi në Armatë

Neni 46

Shërbimi në Armatë rregullohet me ligj.

12. Shoqata politike

Neni 47

Në Armatë nuk mund të organizohen dhe funksionojnë partitë politike dhe shoqatat e qytetarëve.

Pjesëtarët e Armatës në kryerjen e shërbimit nuk mund të udhëhiqen nga bindjet e tyre politike, as nuk mund t'i shprehin dhe përfaqësojnë në punën e tyre apo të ndikojnë te të tjerët.

Anëtarësia në një parti të caktuar politike nuk mund të ndikojë në vendosjen, ngritjen në detyrë, vlerësimin, arsimimin, formimin profesional, shpërblimin dhe të drejtat e tjera të personave ushtarakë dhe civilë që shërbejnë në Armatë.

Personeli ushtarak nuk mund të marrë pjesë në tubime dhe demonstrata politike me uniformë, as të shfaqë shenja partiake, simbole apo shenja të tjera të partive politike.

13. Grevë

Neni 48

Ndalohet greva në Armatë në kohë krize, gjendje të jashtëzakonshme dhe lufte, si dhe në rast të marrëveshjeve ndërkombëtare që kanë të bëjnë me aktivitete stërvitore, stërvitje, paqeje ose operacione humanitare në Republikë ose jashtë saj, në të cilat marrin pjesë njësitë e Armatës.

E drejta e grevës në Armatë mund të ushtrohet në kushte që nuk cenojnë gatishmërinë luftarake të Armatës dhe jetën dhe shëndetin e pjesëtarëve të Armatës.

Për parandalimin e pasojave të mundshme të dëmshme për gatishmërinë luftarake të Armatës dhe për jetën dhe shëndetin e pjesëtarëve të Armatës gjatë grevës, Ministri i Mbrojtjes dhe Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Armatës janë të detyruar të sigurojnë realizimin e funksionet jetike të Armatës.

Gjatë grevës, pjesëmarrësit në grevë janë të detyruar të qëndrojnë në vendet e tyre të punës dhe të kryejnë aktivitetet e nevojshme për realizimin e funksioneve jetësore të Armatës.

Greva duhet të shpallet të paktën dhjetë ditë para fillimit të saj. Jo më shumë se 10% e punonjësve të ushtrisë mund të marrin pjesë në të në të njëjtën kohë dhe nuk mund të zgjasë më shumë se tre ditë.

14. Organizata sindikale

Neni 49

Ndalohet organizimi sindikal në Armatë në gjendje lufte dhe të jashtëzakonshme.

KAPITULLI V
SHËRBIM USHTARAK

Neni 50

Shërbimin ushtarak e kryejnë shtetasit në shërbim vullnetar të shërbimit ushtarak dhe pjesëtarët e forcave rezervë të Armatës.

Nëntitulli a) "Detyrimi i rekrutimit" është fshirë.

Neni 51 është fshirë.

Neni 52 është fshirë.

Neni 53 është fshirë.

Neni 54 është fshirë.

Neni 55 është fshirë.

Neni 56 është fshirë.

Neni 57 është fshirë.

Neni 58 është fshirë.

Neni 59 është fshirë.

Neni 60 është fshirë.

Neni 61 është fshirë.

a) Shërbimi vullnetar ushtarak

Neni 62

Të gjithë shtetasit e Republikës që plotësojnë kushtet për shërbimin ushtarak mund të aplikojnë vullnetarisht për shërbimin ushtarak pasi të kenë mbushur moshën 18 vjeç, por jo më vonë se 26 vjeç.

Qytetari do të dërgohet në shërbimin ushtarak në përputhje me nevojat e Armatës.

Ftesa për shërbimin ushtarak i dërgohet qytetarit jo më vonë se 30 ditë para ditës së dërgimit të shërbimit ushtarak.

Neni 62-a

Me hyrjen në Armatë, shtetasi bëhet ushtar dhe nga ajo ditë konsiderohet se ka kryer shërbimin ushtarak.

Neni 62-b

Ekzaminimet mjekësore dhe të tjera dhe ekzaminimet psikologjike të shtetasve për përcaktimin e aftësisë për shërbimin ushtarak bëhen nga qendra mjekësore ushtarake.

Gjetjet nga ekzaminimet mjekësore dhe të tjera dhe nga ekzaminimet psikologjike të shtetasve shënohen në kartën shëndetësore të qytetarit, në formularin e përcaktuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 62-c

Aftësia e shtetasit për shërbimin ushtarak, në bazë të konstatimeve të ekzaminimeve mjekësore dhe të tjera dhe të ekzaminimeve psikologjike, vlerësohet nga një komision i formuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Me aktin nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohet përbërja, selia dhe mënyra e punës së komisionit.

Vlerësimin e aftësisë së qytetarit për shërbimin ushtarak e përcakton komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, veçanërisht në bazë të aftësisë shëndetësore dhe psiko-fizike të qytetarit.

Kriteret më të përafërta për vlerësimin e aftësisë shëndetësore dhe psiko-fizike të shtetasit për shërbimin ushtarak përcaktohen nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 62-d

Vlerësimi i komisionit nga neni 62-c i këtij ligji mund të jetë:

- 1) plotëson kriteret për shërbimin ushtarak dhe
- 2) nuk plotëson kriteret për shërbimin ushtarak.

Neni 62-e

Komisioni nga neni 62-c i këtij ligji, vlerësimin e aftësisë së shtetasit për shërbimin ushtarak e shënon në librezën ushtarake të qytetarit.

Formën dhe përmbajtjen e formularit për librezën ushtarake nga paragrafi 1 i këtij neni e përcakton Ministri i Mbrojtjes.

Neni 62- f

Komisioni nga neni 62-c i këtij ligji merr vendim për vlerësimin e aftësisë së shtetasit për shërbimin ushtarak.

Kundër vendimit nga paragrafi 1 i këtij neni qytetari ka të drejtë ankese në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimin të vendimit në Komisionin Shtetëror për vendosje në procedurë administrative dhe procedurë të punës në shkallë të dytë.

Neni 63 është fshirë.

Neni 64 është fshirë.

Neni 65 është fshirë.

Neni 66 është fshirë.

Neni 67 është fshirë.

Neni 68

Rekrutimi nuk i referohet:

- 1) shtetasi i cili ligjërisht është dënuar me burgim për të mitur ose me burgim të pakushtëzuar për vepër penale derisa të ketë vuajtur dënimin ose të jetë liruar me kusht;
- 2) shtetasi ndaj të cilit është zbatuar masa edukative institucionale ose masë sigurie, trajtimi i detyrueshëm psikiatrik dhe mbajtja në institucion shëndetësor - derisa të zgjasë masa që është zbatuar dhe
- 3) shtetasi ndaj të cilit është iniciuar procedurë penale për shkak të veprës penale për të cilën ndiqet sipas detyrës zyrtare dhe për të cilën është paraparë dënim me burg prej së paku pesë vjet - deri në përfundimin e procedurës.

Shtetasit të cilët për shkaqet e cekura në paragrafin 1 të këtij neni nuk janë referuar në shërbimin ushtarak, dërgohen në shërbim, përkatësisht në kryerjen e shërbimit ushtarak pas vuajtjes së dënimit, pas lirimit me kusht, pas ndërprerjes së ekzekutimit ose skadimit të masës edukative. ose masën e sigurimit, gjegjësisht pas përfundimit të procedurës penale, nëse e kërkojnë pas ditës së përfundimit të shkaqeve nga paragrafi 1 i këtij neni dhe jo më vonë se fundi i vitit kalendarik në të cilin mbushin 26 vjet.

Personat e dënuar me burgim për të mitur ose me burgim të pakushtëzuar për një krim mund të dërgohen në shërbimin ushtarak në gjendje lufte nëse dënimi i tyre është shtyrë.

Neni 69 është fshirë.

Neni 70 është fshirë.

Neni 71 është fshirë.

Neni 72 është fshirë.

Neni 73

Shërbimi vullnetar ushtarak gjatë shërbimit ushtarak ndërpritet për një ushtar nëse:

- 1) nuk i plotëson kriteret për shërbimin ushtarak;
- 2) është dënuar me dënim të formës së prerë me burgim mbi gjashtë muaj;
- 3) nëse kundër tij është ngritur procedurë penale për vepër penale të kryer para hyrjes në shërbimin ushtarak, e cila ndiqet sipas detyrës zyrtare, nëse për atë vepër është paraparë dënim me burg mbi tre vjet;
- 4) nëse është pranuar si kadet në Akademinë Ushtarake;
- 5) nëse është pranuar për aftësim dhe zhvillim profesional për oficer ushtarak - oficer i Akademisë Ushtarake dhe
- 6) nëse është përzgjedhur për aftësim dhe zhvillim profesional për oficer ushtarak - nënoficer.
- 7) ka qenë larg njësisë për më shumë se një muaj.

Me përjashtim të paragrafit 1 të këtij neni, shërbimi ushtarak nuk i ndërpritet ushtarakut i cili me aktgjykim të formës së prerë është dënuar me burgim për të mitur deri në dy vjet ose me burgim të pakushtëzuar deri në dy vjet, nëse deri në përfundimin e shërbimit të tij ushtarak i ka mbetur më pak se 1 muaj.

Neni 74

Ushtarit, me kërkesën e tij, mund t'i ndërpritet shërbimi ushtarak, nëse për shkak të vdekjes ose sëmundjes së rëndë të një anëtarit të familjes ose për shkak të fatkeqësisë natyrore, familja ndodhet në pozitë të vështirë për shkak të mungesës së tij, për gjatë kohës së cilës këto arsye ekzistojnë, dhe më së shumti për një vit.

Ushtarakut mund t'i ndërpritet shërbimi ushtarak me kërkesë të tij dhe me kërkesë të Sindikatës së Kulturës Fizike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, për shkak të pjesëmarrjes së tij në ekipin kombëtar të Republikës në garat rajonale, evropiane ose botërore ose në Lojërat Olimpike, nëse nuk përdor lejen për të marrë pjesë në këto gara sportive.

Ushtari të cilit i është ndërprerë shërbimi ushtarak për shkaqet e cekura në paragrafin 2 të këtij neni, i referohet të kryejë shërbimin ushtarak gjatë vitit kalendarik në të cilin ka përfunduar gara dhe jo më vonë se fundi i vitit kalendarik në të cilin mbush 26 vjec.

Neni 75 është fshirë.

Neni 76

Gjatë shërbimit ushtarak nuk konsiderohet në shërbim koha që do të kalojë ushtari:

- 1) në një distancë arbitrare dhe arratisje nga Armata që zgjatë për më shumë se 24 orë pa ndërprerje dhe
- 2) në paraburgim që i është caktuar me procedurë penale, nëse me aktgjykim të formës së prerë është llogaritur në dënimin për shkak të veprës penale të kryer.

Për kohën që ushtari do ta kalojë në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni, i vazhdohet shërbimi ushtarak.

Neni 77

Vendimin për ndërprerjen e shërbimit ushtarak të ushtarit dhe vendimin për vazhdimin e shërbimit ushtarak e merr oficeri që komandon njësinë, përkatësisht institucionin, në pozitën e komandantit të një divizioni të pavarur batalioni dhe më lart.

Kundër vendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, ushtari mund të paraqesë ankesë në afat prej tetë ditësh nga pranimi i vendimit në Komisionin Shtetëror për vendosje në procedurën administrative dhe procedurën e punësimit në shkallë të dytë.

Ankesa nuk e refuzon vendimin e përmbarimit.

Neni 78

Vlerësimin e aftësisë ushtarake të ushtarit për kohën e kryerjes së shërbimit ushtarak, në pajtim me rregulloren nga neni 62-c paragrafi 3 i këtij ligji, e bën komisioni ushtarak mjekësor i formuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Mënyra e punës së komisionit ushtarako-mjekësor nga paragrafi 1 i këtij neni rregullohet me rregullore që e miraton Ministri i Mbrojtjes.

Neni 79 është fshirë.

Neni 80

Koha dhe mënyra e udhëzimit të qytetarëve për kryerjen e shërbimit ushtarak dhe procedura për përfundimin e shërbimit ushtarak dhe shkarkimin e ushtarëve nga ushtria rregullohen me rregullore të miratuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 80-a është fshirë.

b) Shërbimi në Forcat Rezervë të Armatës.

Neni 81

Shërbimi në forcat rezervë kryhet në rezervë të përgjithshme dhe aktive.

Shërbimi në rezervën e përgjithshme kryhet nga persona jo më të vjetër se 64 vjeç.

Shërbimi rezervë aktiv kryhet nga persona jo më të vjetër se 50 vjeç.

Shërbimi në rezervën aktive mund të kryhet edhe nga persona ekspertë të fushave apo specialiteteve kritike me rëndësi të veçantë për Armatën dhe që kanë lidhur marrëveshje me Ministrinë e Mbrojtjes.

Neni 82

Në gjendje lufte, Presidenti i Republikës mund të zgjasë detyrimin për të shërbyer në rezervë aktive deri në moshën 64 vjeç.

Neni 83

Pjesëtarët e forcave rezervë të Armatës shërbimin në forcat rezervë e kryejnë duke marrë pjesë në veprimtaritë nga neni 41 i këtij ligji dhe në gjendje lufte duke kryer detyra të caktuara ushtarake.

Neni 84 është fshirë.

Neni 85

Një pjesëtar i Forcave Rezervë të Armatës, me kërkesën e tij, lirohet nga detyrimi për të marrë pjesë në një stërvitje ushtarake:

- 1) për shkak të sëmundjes së anëtarit;
- 2) për shkak të vdekjes ose sëmundjes së rëndë në familje;
- 3) për shkak të dhënies së provimit ose kolokiumit gjatë kryerjes së ushtrimit ushtarak;
- 4) për shkak të fatkeqësisë natyrore që rrezikon pasurinë e familjes dhe
- 5) me qëllim të martesës së anëtarit ose një anëtar të familjes së tij.

Neni 86 është fshirë.

Neni 87

Mënyra e kryerjes së shërbimit në Forcat Rezervë të Armatës e përcakton Ministri i Mbrojtjes.

Neni 87-a është fshirë.

c) Të dhënat e rekrutëve ushtarakë

Neni 88

Për nevojat e mbrojtjes për shërbim në forcat rezervë mbahen evidenca ushtarake të qytetarëve.

Regjistrimi në evidencën ushtarake bëhet pas moshës 17 vjeç.

Evidenca e qytetarëve mbahet nga Ministria e Mbrojtjes.

Shtetasit e regjistruar në evidencën ushtarake janë të detyruar të njoftojnë Ministrinë e Mbrojtjes për çdo ndryshim në të dhënat e rëndësishme për mbajtjen e evidencës ushtarake brenda tetë ditëve nga dita e ndryshimit.

Me kërkesë të Ministrisë së Mbrojtjes, organet shtetërore, kompanitë, ndërmarrjet, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore janë të detyruara t'i ofrojnë Ministrisë së Mbrojtjes të dhënat për qytetarët relevantë për mbajtjen e evidencës ushtarake.

Mënyra e mbajtjes së evidencës ushtarake të shtetasve caktohet nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 89

Qytetarët e thirrur nga organi kompetent për ushtrimin e të drejtave dhe detyrave nga neni 2 i këtij ligji janë të detyruar të paraqiten në organet kompetente, në vendin dhe kohën e caktuar në ftesën individuale ose thirrjen e përgjithshme.

KAPITULLI VI

DETYRIMET E SHOQËRIVE TREGTARE, NDËRMARRJEVE PUBLIKE, INSTITUCIONEVE DHE SHËRBIMEVE DHE NJËSIVE TË VETËQEVERISJES VENDORE

a) Shoqëritë tregtare, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet

Neni 90

Për nevojat e mbrojtjes në gjendje lufte, ndërmarrjet dhe institucionet dhe shërbimet publike përcaktohen si subjekte të rëndësishme të veçantë për mbrojtjen që vazhdojnë me prodhimin, përkatësisht kryerjen e shërbimeve, në kushte dhe në mënyrë të përcaktuar me marrëveshje të përbashkët.

Subjektet nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohen me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 90-a

Ndërmarrjet publike vazhdojnë me prodhimin, gjegjësisht kryerjen e shërbimeve në gjendje lufte.

Neni 91

Ndërmarrjet publike, ndërmarrjet dhe institucionet publike dhe shërbimet publike me rëndësi të veçantë për mbrojtjen kanë detyrimin të përgatiten për rifillimin e prodhimit dhe kryerjen e shërbimeve në gjendje lufte.

Neni 92 fshihet.

Neni 93

Në kryerjen e ushtrimeve mund të marrin pjesë ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet publike dhe shoqëritë me rëndësi të veçantë për mbrojtjen.

Ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet publike dhe shoqëritë me rëndësi të veçantë për mbrojtjen kanë të drejtë në kompensim për pjesëmarrjen në kryerjen e veprimtarive stërvitore.

Mënyra e pjesëmarrjes në kryerjen e ushtrimeve dhe masa e tarifës përcaktohen me marrëveshje me Ministrinë e Mbrojtjes.

Neni 94 është fshirë.

Neni 95

Në gjendje lufte, ndërmarrjet dhe kompanitë publike në fushën e energjisë, transportit, komunikacionit, shërbimeve komunale dhe ndërtimtarisë kanë detyrimin t'i japin përparësi plotësisht të nevojave të Armatës, autoriteteve shtetërore, forcave të mbrojtjes dhe shpëtimit të Republikës, kompanive, ndërmarrjeve publike, institucionet dhe shërbimet me rëndësi të veçantë për mbrojtjen.

Nevojat e subjekteve nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohen dhe rregullohen më hollësisht me marrëveshje të ndërsjellë të lidhur ndërmjet prodhuesve, përkatësisht ofruesve të shërbimeve dhe shfrytëzuesve të produkteve dhe shërbimeve.

Neni 96 është fshirë.

Neni 97

Institucionet dhe shërbimet publike në fushën e shëndetësisë, mbrojtjes sociale, arsimit parashkollor, fillor dhe të mesëm vazhdojnë të funksionojnë në gjendje lufte.

Neni 98 është fshirë.

Neni 99 është fshirë.

c) Obligimet e njësive të vetëqeverisjes lokale dhe qytetit të Shkupit

Neni 100

Njësitë e vetëqeverisjes lokale në gjendje lufte vazhdojnë punën dhe kryejnë detyra të caktuara në fushën e mbrojtjes.

Njësitë e vetëqeverisjes lokale kanë për obligim që të përgatiten për kryerjen e detyrave nga paragrafi 1 i këtij neni, në mënyrën e përcaktuar me statutin e njësisë së vetëqeverisjes lokale dhe me këtë ligj.

KAPITULLI VII

KOMUNIKACIONET PËR MENAXHIM DHE KRIPTO-MBROJTJE

Neni 101

Për autoritetet shtetërore, shoqëritë tregtare, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet me rëndësi të veçantë për mbrojtjen, njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe forcat e mbrojtjes dhe shpëtimit, Ministria e Mbrojtjes organizon dhe përgatit komunikimet për menaxhimin dhe mbrojtjen e kriptove në gjendje lufte dhe emergjente.

Komunikimet për menaxhim dhe kriptombrojtje realizohen nga Ministria e Mbrojtjes nëpërmjet kapaciteteve ekzistuese të telekomunikacionit në Republikë, sistemit të integruar të komunikimit-informacionit të Ministrisë së Mbrojtjes dhe komunikimeve të organizuara posaçërisht.

Ministria e Mbrojtjes organizon kriptombrojtje për nevojat e përfaqësuesve ushtarakë të Republikës jashtë vendit, në bashkëpunim me Ministrinë e Punëve të Jashtme.

Neni 102

Përdoruesit e sistemeve të komunikimit përmes të cilave transmetohen të dhëna dhe dokumente me rëndësi për mbrojtjen, janë të detyruar të zbatojnë masat për kriptombrojtje, siguri elektronike dhe masa të tjera mbrojtëse.

KAPITULLI VIII VËZHGIMI, NJOFTIM DHE ALARM është fshirë.

Neni 103 është fshirë.

Neni 104 është fshirë.

Neni 105 është fshirë.

Neni 106 është fshirë.

KREU IX MBROJTJA CIVILE është fshirë.

Neni 107 është fshirë.

Neni 108 është fshirë.

Neni 109 është fshirë.

Neni 110 është fshirë.

Neni 111 është fshirë.

Neni 112 është fshirë.

Neni 113 është fshirë.

Neni 114 është fshirë.

Neni 115 është fshirë.

Neni 116 është fshirë.

Neni 117 është fshirë.

Neni 118 është fshirë.

Neni 119 është fshirë.

Neni 120 është fshirë.

Neni 121 është fshirë.

Neni 122 është fshirë.

Neni 123 është fshirë.

Neni 124 është fshirë.

Neni 125 është fshirë.

Neni 126 është fshirë.

Neni 126-a është fshirë.

Neni 126-b është fshirë.

KAPITULLI X

TRAJNIME TË MBROJTJES

Neni 127

Stërvitja e mbrojtjes përfshin aktivitete për marrjen e njohurive të nevojshme, ushtarake dhe të tjera për pjesëmarrje të qytetarëve, organeve shtetërore, ndërmarrjeve dhe institucioneve publike dhe shërbimeve me rëndësi të veçantë për mbrojtjen, si dhe njësisë të vetëqeverisjes lokale në mbrojtjen e Republikës.

Neni 128

Stërvitja për mbrojtjen e qytetarëve organizohet dhe zhvillohet në Armatë dhe në Qendrën e Stërvitjes së Mbrojtjes.

Neni 129

Stërvitja në Armatë rregullohet me rregullore të miratuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 130

Stërvitja në Qendrën e Stërvitjes së Mbrojtjes organizohet dhe zhvillohet me qëllim të trajnimit të personelit për nevojat e mbrojtjes dhe pjesëtarëve të forcave rezervë të Ushtrisë që nuk janë të dislokuar në rezervën e Ushtrisë.

Zhvillimi i trajnimit në Qendrën e Stërvitjes së Mbrojtjes rregullohet me rregullore të miratuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 131 është fshirë.

Neni 132

Ministria e Mbrojtjes mund të bashkëpunojë me Organizatën e Oficerëve Rezervë të Armatës së Republikës së Maqedonisë së Veriut në kryerjen e stërvitjes mbrojtëse dhe në përgatitjet për drejtimin e pjesëtarëve të Forcave Rezervë të Armatës për kryerjen e detyrave në operacionet paqeruajtëse jashtë territorit të Republika.

Gjatë realizimit të aktiviteteve nga paragrafi 1 i këtij neni, anëtarët e Organizatës së Oficerëve Rezervë të Armatës së Republikës së Maqedonisë Veriore mbajnë uniforma dhe shenja të Armatës.

KAPITULLI XI

INTELIGENCA, KUNDËRINTELIGJENCA, PARANDALIMI DHE ZBULIMI I KRIMEVE DHE MBROJTJA E FORCAVE DHE TË DHËNAVE SEKRETE

Neni 133

Inteligjenca e mbrojtjes përfshin masat, aktivitetet dhe procedurat e ndërmarra me qëllim të mbledhjes, dokumentimit dhe analizimit të të dhënave të inteligjencës të rëndësishme për mbrojtjen e Republikës.

Veprimtaritë nga paragrafi 1 i këtij neni i kryejnë zyrtarët e autorizuar të Ministrisë së Mbrojtjes të caktuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Në kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, zyrtarët e autorizuar kanë të drejtë të mbledhin të dhëna, njoftime dhe informacione nga fushëveprimi i tyre.

Neni 134

Kundërzbulimi në mbrojtje përfshin masat, aktivitetet dhe procedurat e ndërmarra për:

- Zbulimi dhe parandalimi i inteligjencës dhe veprimtarive të tjera subversive të shërbimeve të huaja ushtarako- inteligjente dhe inteligjente, që kryhen brenda ose jashtë vendit dhe kanë për qëllim mbrojtjen e Republikës;

- zbulimin dhe parandalimin e të gjitha formave të veprimtarisë terroriste që synojnë mbrojtjen e Republikës dhe

- zbatimin e mbrojtjes kundërzbuluese të detyrave dhe planeve, dokumenteve, mjeteve materialo-teknike, zonave, zonave dhe objekteve me interes për mbrojtjen e Republikës.

Veprimtaritë nga paragrafi 1. i këtij neni i kryejnë zyrtarët e autorizuar të Ministrisë së Mbrojtjes të caktuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Në kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, zyrtarët e autorizuar kanë të drejtë të mbledhin të dhëna, njoftime dhe informacione nga fushëveprimi i tyre.

Neni 135

Parandalimi dhe zbulimi i krimeve në njësitë dhe institucionet ushtarake, në zonat ku njësitë ushtarake kampojnë apo ushtrojnë aktivitete të Armatës, si dhe në objektet dhe zonat që do të

përcaktojë qeveria, përfshin masat, aktivitetet dhe procedurat e ndërmarra për parandalimin e kryerjes së krimeve si dhe për zbulimin dhe kapjen e autorëve të veprave penale dhe dorëzimin e tyre tek organet kompetente.

Veprimtaritë nga paragrafi 1. i këtij neni i kryejnë zyrtarët e autorizuar të Ministrisë së Mbrojtjes dhe të Armatës të emëruar nga Ministri i Mbrojtjes.

Në kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, zyrtarët e autorizuar kanë këto të drejta dhe detyra:

- të identifikojë një person për të vërtetuar identitetin e tij/saj dhe me kërkesën e tij/saj të identifikohet;
- të mbyllet aksesin dhe të pengohet lënia e hapësirës pa miratim deri në përfundimin e veprimeve zyrtare;
- të kontrollojë automjetet, personat dhe bagazhet;
- të largojë me forcë një person nga zona e caktuar, si dhe një person që nuk vepron me urdhër të zyrtarit të autorizuar;
- të përdorin armë zjarri nëse me mjete të tjera shtrëngimi nuk mund të mbrojnë jetën e personave në atë zonë, të refuzojnë një sulm të menjëhershëm që rrezikon jetën e tyre, të refuzojnë sulmin ndaj një objekti ose personi që sigurohet ose të parandalojnë arratisjen në një personi i kapur duke kryer një krim për të cilin është paraparë një dënim me burg prej së paku pesë vjet.

Në kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni marrin pjesë edhe zyrtarët e autorizuar të Policisë Ushtarake, të emëruar nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 136

Zyrtarët e autorizuar nga nenet 133, 134 dhe 135 të këtij ligji duhet të kenë distinktivë zyrtare.

Formulari i distinktitiv zyrtar dhe mënyra e lëshimit të saj përcaktohen nga Ministri i Mbrojtjes.

Rregullore më të afërta për kryerjen e punëve nga nenet 133, 134 dhe 135 të këtij ligji, miraton Ministri i Mbrojtjes.

Neni 136 - a

Nëpunësve administrativë në Ministrinë e Mbrojtjes, të cilët në pajtim me nenet 133, 134 dhe 135 të këtij ligji përcaktohen si zyrtarë të autorizuar, paga bazë dhe shtesa për titull u rritet për 20%.

Neni 137

Mbrojtja e forcave në njësitë ushtarake, në mjediset ku janë kampuar njësitë ushtarake ose kryhen aktivitete nga neni 41 i këtij ligji, në territorin e Republikës, si dhe në objekte dhe zona që do të caktojë Qeveria, përfshin masat, aktivitetet dhe procedurat e marra për:

- ruajtjen e rendit dhe disiplinës ushtarake;
- sigurimin e personave, komandave dhe objekteve të përcaktuara nga Ministri i Mbrojtjes; rregullimin dhe kontrollin e trafikut ushtarak dhe
- pjesëmarrja në luftën kundër sabotazhit, terroristëve dhe grupeve të tjera të armatosura.

Veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni i kryen Policia Ushtarake.

Rregullore më të afërta për punën e Policisë Ushtarake miratohen nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 137 - a

Pas marrjes së kallëzimit penal ose informimit se një person me statusin e zyrtarit të autorizuar për inteligjencë, kundërzbulim dhe parandalim dhe zbulimin e krimeve të kryera nga persona të punësuar në Ministrinë e Mbrojtjes dhe në Armatë, ka kryer veprë penale gjatë kryerjes së një veprë zyrtare ose ka kryer një krim jashtë shërbimit, duke përdorur një kërcënim të rëndë, forcë ose mjete që rezultojnë me vdekje, lëndim të rëndë trupor, lëndim trupor, heqje të paligjshme të lirisë, torturë ose trajtim ose dënim tjetër mizor, çnjerëzor ose poshtëruës, me kusht që ligji parashikon për ndjekje penale sipas detyrës zyrtare, Ministria e Mbrojtjes njofton menjëherë njësinë për Hetimin dhe ndjekjen e veprave penale të kryera nga persona me kompetenca policore dhe pjesëtarë të policisë së burgjeve në Prokurorinë publike themelore për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit.

Ministria e Mbrojtjes së bashku me njoftimin i dorëzon Njësisë nga paragrafi 1 i këtij neni, të gjitha burimet e informacionit për veprën e kryer, autorin dhe viktimën dhe burimet e tjera të informacionit që disponon.

Në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni, procedura disiplinore ndaj zyrtarit të autorizuar për inteligjencë, kundërzbulim dhe parandalim dhe zbulim të krimeve të kryera nga personat e punësuar në Ministrinë e Mbrojtjes do të zhvillohet në pajtim me dispozitat e Ligjit. për nëpunësit administrativë.

Neni 138 është fshirë.

Neni 139

Pjesëtarët e Armatës janë të detyruar të ruajnë dhe mbrojnë informacionin e klasifikuar me rëndësi për Armatën dhe të ndërmarrin masat e përcaktuara për mbrojtjen e tyre, në përputhje me ligjin.

Neni 140

Me qëllim të mbrojtjes së sigurisë së Republikës në zonat të cilat në përputhje me Planin e mbrojtjes të Republikës janë të rregulluara posaçërisht për nevojat e mbrojtjes ose është paraparë rregullimi i tyre, mund të kufizohet liria e lëvizjes, e qëndrimit ose e vendosjes.

Vendimin për përcaktimin e zonave nga paragrafi 1 i këtij neni e merr Qeveria.

Neni 141

Aerofotografia dhe llojet e tjera të rëvizimeve për prodhimin e botimeve hartografike mund të kryhen vetëm nga personat juridikë që do të marrin miratimin nga Qeveria.

Personat fizikë dhe juridikë nuk mund të regjistrojnë asnjë kërkim shkencor ose tjetër kërkim në objektet dhe zonat me rëndësi për mbrojtjen, si dhe në zonat në të cilat është e kufizuar lëvizja dhe vendbanimi, pa miratimin e Ministrisë së Mbrojtjes.

KAPITULLI XII

PLANIFIKIMI

Neni 142

Për shkak të zhvillimit sistematik, racional dhe të planifikuar të mbrojtjes së Republikës, futet sistemi i planifikimit, programimit dhe buxhetimit të mbrojtjes.

Bartësi, organizatori dhe zbatuesi kryesor i sistemit të planifikimit, programimit dhe buxhetimit për nevojat e mbrojtjes është Ministria e Mbrojtjes.

Neni 143

Planifikimi i mbrojtjes realizohet si planifikim zhvillimor, operacional dhe planifikim i vazhdueshëm.

Planifikimi i mbrojtjes është një proces i vazhdueshëm dhe organizohet dhe zbatohet si afatgjatë, afatmesëm dhe afatshkurtër.

Neni 144

Planifikimi bëhet përmes planeve, programeve, nënprogrameve, aktiviteteve dhe burimeve të nevojshme bazë dhe të specializuara për realizimin e tyre.

Numri, lloji, përmbajtja, titulli, si dhe mënyra e përgatitjes dhe zbatimit të planeve dhe programeve të mbrojtjes përcaktohen nga Ministri i Mbrojtjes.

KAPITULLI XIII

FINANCIMI

Neni 145

Mjetet financiare për nevojat e mbrojtjes së Republikës sigurohen nga Buxheti i Republikës.

Mjetet për nevojat e mbrojtjes së Republikës mund të sigurohen nga burime të tjera, në përputhje me ligjin.

Mjetet financiare për organet shtetërore për nevojat e mbrojtjes sigurohen nga Buxheti i Republikës, në kuadër të mjeteve financiare të atyre organeve.

Mjetet financiare për njësitë e vetëqeverisjes lokale për nevojat e mbrojtjes sigurohen nga mjetet e tyre në përputhje me ligjin dhe nga mjetet e Republikës.

Shoqëritë tregtare, ndërmarrjet publike, institucionet dhe shërbimet me rëndësi të veçantë për mbrojtjen, sigurojnë mjete financiare për nevojat e mbrojtjes nga mjetet e veta dhe nga mjetet e Republikës.

Neni 146

Një plan për burimet financiare të nevojshme për Ministrinë e Mbrojtjes, të parashikuara nga Buxheti i Republikës, përgatitet nga Ministria e Mbrojtjes.

Plani financiar nga paragrafi 1 i këtij neni shpreh me programe, nënprograme, qëllime, detyra dhe dinamikë mjetet e nevojshme financiare për realizimin e funksioneve të njësive, komandave dhe institucioneve të Armatës dhe aktiviteteve të tjera të Ministrisë së Mbrojtjes. .

Mënyra dhe procedura për përgatitjen e planit nga paragrafi 1. i këtij neni përcaktohen me rregullore që e miraton Ministri i Mbrojtjes.

Neni 147

Për masën e mjeteve në Buxhetin e Republikës për nevojat e mbrojtjes vendos Kuvendi i Republikës.

Në përputhje me Buxhetin e Republikës, Ministria e Mbrojtjes realizon burimet financiare të miratuara dhe, nëse është e nevojshme, auditon realizimin e tyre.

Për realizimin e mjeteve nga paragrafi 2 i këtij neni, Ministria e Mbrojtjes njofton Qeverinë dhe Kuvendin e Republikës.

KAPITULLI XIV

KOMPENSIMET E QYTETARËVE NË EKZEKUTIM TË TË DREJTAVE DHE DETYRAVE NË MBROJTJE

Neni 148

Shtetasit e thirrur për kryerjen e të drejtave dhe detyrave në fushën e mbrojtjes në lidhje me kryerjen e shërbimit ushtarak, kryerjen e punës dhe detyrimin material kanë të drejtën e kompensimit në të holla të përcaktuar me këtë ligj.

Neni 149

Qytetarët nga neni 148 i këtij ligji kanë të drejtë në këto kompensime monetare:

- paga, pensioni ose të ardhura të tjera në para;
- shpenzimet për transport, akomodim dhe ushqim;
- kostot për angazhim shtesë;
- ndihmë financiare një herë në rast vdekjeje, lëndimi ose dëmtimi të organizmit;
- shpenzimet e varrimit dhe shpenzimet e tjera;
- të kryejë stërvitje mbrojtëse.

Neni 150

Qytetarët që janë të punësuar ose kryejnë veprimtari të pavarur, që marrin përfitime në të holla në bazë të papunësisë ose marrin pension, kanë të drejtë për përfitime në të holla në shumën e pagës ose kompensimit të paguar për muajin e fundit përpara thirrjes ose angazhimit në të cilin llogaritet dhe paguhet kontributi për sigurim pensional dhe invalidor, pra në masën e pensionit.

Shtetasit që nuk janë të punësuar, nuk kryejnë veprimtari të pavarur ose profesionale, nuk përfitojnë përfitime në të holla për shkak të papunësisë ose nuk ushtrojnë të drejtën e pensionit, kanë të drejtë për përfitime në para në masën e pagës mesatare mujore neto për punonjës në Republikë publikuar

nga Enti shtetëror për statistikat në muajin e fundit para thirrjes, përkatësisht angazhimit (në tekstin e mëtejme: paga mesatare mujore).

Neni 151

Qytetarët që kanë lidhur marrëveshje për angazhim në rezervën aktive të Armatës, për periudhën kur nuk janë të angazhuar në përmbushjen e të drejtave dhe detyrimeve nga neni 41 i këtij ligji, ushtrojnë të drejtën për kompensim monetar mujor në përputhje me ligj.

Për periudhën kur qytetarët e dislokuar në rezervën aktive të Armatës janë të angazhuar në përmbushjen e të drejtave dhe detyrimeve nga neni 41 i këtij ligji, ata ushtrojnë të drejtën e kompensimit të pagave dhe pagave, sipas kushteve të përcaktuara për personelin ushtarak dhe civil që shërben në Armatë të drejtuar në aktivitetet nga neni 41 i këtij ligji.

Kompensimi mujor në të holla dhe kompensimet e pagave dhe mëditjeve nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni i paguan Ministria e Mbrojtjes.

Neni 152 është fshirë.

Neni 153

Gjatë shërbimit ushtarak, ushtarët kanë të drejtë të marrin para në deri në 10% të pagës mesatare mujore, në varësi të gradës dhe detyrës që kryejnë.

Neni 154

Gjatë ushtrimit të të drejtave dhe detyrave në fushën e mbrojtjes, qytetarët kanë të drejtë në kompensimin e shpenzimeve për transport, ushqim dhe akomodim - gjatë natës, nëse nuk sigurohet transport falas, ushqim falas dhe akomodim falas – gjatë natës.

Rimbursimi i shpenzimeve të transportit bëhet në masën e çmimit të biletës në transportin publik, nëse banesa ku banon qytetari është më shumë se 2.5 km larg vendit të thirrjes apo mbërritjes.

Përjashtimisht nga paragrafi 2 i këtij neni, për rrugët ku nuk ka transport publik të organizuar, rimbursimi i shpenzimeve të bëra me automjet është në masën 30% të çmimit të shitjes prej 1 litër karburant për mjetin e përdorur për çdo kilometer të udhëtuar.

Masa e kompensimit për shpenzimet ditore të ushqimit është 5% e pagës mesatare mujore, nëse angazhimi ka zgjatur deri në tetë orë, pra 8% nëse angazhimi ka zgjatur më shumë se tetë orë.

Me përjashtim të paragrafit 4 të këtij neni, shtetasit e rekrutuar gjatë kryerjes së ekzaminimeve mjekësore dhe të tjera, ekzaminimeve psikologjike në kohëzgjatje deri në tetë orë, u takon një tarifë në shumën prej 50% të shumës së tarifës nga paragrafi 4 i këtij neni.

Në rastet kur nuk sigurohet akomodimi falas - gjatë natës, dhe qytetarët thirren për kryerjen e detyrave në fushën e mbrojtjes jashtë vendbanimit, masa e dëmshpërblimit është në vlerën e shpenzimeve faktike të akomodimit dhe paguhet sipas llogarisë së paraqitur për akomodimin në hotele deri të kategorisë "B".

Neni 155 është fshirë.

Neni 156

Masa e kompensimit për ndihmën e njëhershme financiare për familjen në rast vdekjeje, përkatësisht vdekje të qytetarëve gjatë kryerjes së detyrës në mbrojtje është pesë paga mesatare mujore.

Neni 157

Masa e kompensimit të ndihmës financiare të njëhershme në rast lëndimi dhe dëmtimi të organizmit prej të paktën 20% gjatë kryerjes së detyrës ushtarake është 50% e pagës mesatare mujore.

Neni 158

Shuma e kompensimit për varrimin dhe shpenzimet e tjera (arkivoli me pajisje dhe kurorë), shpenzimet e transportit të shtetasit të vdekur nga vendi i vdekjes e deri në vendin e varrimit, nëse familja përballon shpenzime të tjera të bëra gjatë varimit në mënyrë tradicionale, është pesë paga mesatare mujore.

Neni 159

Personat e angazhuar në trajnimin e mbrojtjes si pedagogë kanë të drejtën e kompensimit në masën e përcaktuar me marrëveshje të lidhur me Ministrinë e Mbrojtjes.

Neni 160 është fshirë.

Neni 161

Mjetet për kompensimin e qytetarëve në realizimin e të drejtave dhe detyrave në mbrojtje sigurohen nga fondet e Ministrisë së Mbrojtjes.

Rregullore më të afërta për masën dhe mënyrën e realizimit të kompensimit të qytetarëve në realizimin e të drejtave dhe detyrave në mbrojtje miraton Qeveria.

KAPITULLI XV

MBIKËQYRJA INSPEKTUESE

Neni 162

Në procedurën për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese në fushën e mbrojtjes (në tekstin e mëtejshëm: mbikëqyrja inspektuese), do të zbatohen dispozitat e Ligjit për mbikëqyrjen inspektuese, përveç nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 163

Inspektimi i zbatimit të këtij ligji dhe rregulloreve të tjera në fushën e mbrojtjes bëhet në organet e pushtetit shtetëror, ushtrisë, shoqërive tregtare, ndërmarrjeve publike, institucioneve dhe shërbimeve me rëndësi të veçantë për mbrojtjen dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale (në tekstin e mëtejshëm: subjektet e mbikëqyrjes).

Mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi 1. i këtij neni e kryen Ministria e Mbrojtjes përmes inspektorëve të mbrojtjes.

Përrjashtimisht nga paragrafi 2 i këtij neni, në rastet kur është e nevojshme të eliminohet një rrezik i menjëhershëm për jetën ose shëndetin e njerëzve ose pronës me vlerë më të madhe, është e

nevojshme të merren masa urgjente që nuk pësojnë vonesa, si dhe në rastet e tjera të përcaktuara me ligj, inspektimi kryhet në bashkëpunim me shërbimet e tjera inspektuese.

Neni 164

Përveç kushteve të përgjithshme të punës, si kushte të veçanta për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët e mbrojtjes duhet të kenë arsim të lartë përkatës ose të kenë marrë 180-300 kredite sipas ECTS dhe të paktën katër vjet përvojë pune, nga të cilat dy vjet në shërbimin shtetëror.

Neni 165

Inspektimi mund të jetë i rregullt, i jashtëzakonshëm ose kontrolli.

Inspektimi i rregullt mbulon mbikëqyrjen e zbatimit të këtij ligji dhe rregulloreve të tjera në fushën e mbrojtjes dhe kryhet sipas programit vjetor të miratuar nga Ministri i Mbrojtjes jo më vonë se 31 dhjetori i vitit aktual.

Inspektimi i jashtëzakonshëm mbulon mbikëqyrjen e zbatimit të rregulloreve të caktuara ose çështjeve të caktuara në fushën e mbrojtjes dhe kryhet në bazë të vlerësimit të gjeneralit, përkatësisht kryeinspektorit të mbrojtjes, me kërkesë të një autoriteti shtetëror, person juridik ose fizik, si dhe raporton tek inspektori i mbrojtjes në rastet e dyshimit për shkelje të dispozitave të këtij ligji ose të rregulloreve të tjera në fushën e mbrojtjes.

Inspektimi i jashtëzakonshëm me kërkesë të autoritetit shtetëror, person juridik ose fizik, si dhe me raport të inspektorit të mbrojtjes, kryhet brenda tetë ditëve nga data e paraqitjes së kërkesës.

Inspektimi kontrollues përfshin mbikëqyrjen në subjektin e mbikëqyrjes pas skadimit të afatit të përcaktuar në vendimin për eliminimin e mangësive të konstatuara gjatë mbikëqyrjes të kryer inspektuese të rregullt apo të jashtëzakonshme.

Mënyra e kryerjes së inspektimit caktohet nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 166

Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori i mbrojtjes ka të drejtë:

- aksesi i papenguar dhe inspektimi i plotë i objekteve ku pranohen, ruhen, përgatiten ose përpunohen dokumentet, aktet e tjera dhe rregulloret e tjera në fushën e mbrojtjes, mjetet dhe pajisjet materiale dhe teknike me të cilat përgatiten ose përpunohen, dhe mbrojnë dokumentet dhe aktet në fushën e mbrojtjes, si dhe për të përdorur mjetet e informacionit dhe komunikimit të subjektit të inspektuar dhe
- të kërkojë shpjegime me shkrim ose me gojë, si dhe të thërrasë e të marrë në pyetje persona në lidhje me zbatimin e veprimtarive të inspektimit.

Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori i mbrojtjes është i obliguar që:

- të veprojë sipas kërkesës për fillimin e procedurës së inspektimit dhe të njoftojë parashtruesin e iniciativës,
- të informojë personin përgjegjës të subjektit të mbikëqyrjes për bazën ligjore të inspektimit, si dhe për fillimin e mbikëqyrjes, me përjashtim të rasteve kur një njoftim i tillë do të ulë efikasitetin e mbikëqyrjes ose për mbrojtjen e interesit public, jeta dhe shëndeti i njerëzve dhe pronës,
- të identifikohet para subjektit të mbikëqyrjes, përkatësisht para përgjegjësit ose personit tjetër të autorizuar të subjektit të mbikëqyrjes;

- të respektojë dhe zbatojë masat për mbrojtjen e informacionit të klasifikuar të marrë ose të njohur gjatë mbikëqyrjes,
- të veprojë në përputhje me ligjet dhe rregullat për sjelljen e nëpunësve civilë si dhe rregullat për sjelljen e personave të autorizuar gjatë inspektimit, dhe
- të përpilojë procesverbal për mbikëqyrjen e kryer.

Neni 166 – a

Inspektori i mbrojtjes në kuadër të inspektimit mund të sekuestroj përkohësisht dokumente, mjete dhe sende të tjera që mund të shërbejnë si provë në procedurë përkatëse.

Inspektori i mbrojtjes është i detyruar t'i sekuestrojë përkohësisht sendet në rastet kur parashikohet sekuestrimi i detyrueshëm i tyre, kur me ato është kryer një vepër penale ose krim ose nëse është e nevojshme për të parandaluar pasoja më të rënda, në përputhje me ligjin.

Për dokumentet, mjetet dhe sendet e tjera të konfiskuara nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, inspektori i mbrojtjes subjektit të mbikëqyrjes i lëshon vërtetim përkatës.

Kushtet për mbajtjen e dokumenteve, pasurive dhe sendeve të tjera të konfiskuara përkohësisht deri në kalimin e tyre në organin përgjegjës për zhvillimin e procedurës përkatëse, i siguron Ministria e Mbrojtjes.

Neni 166 – b

Për inspektimin e kryer, inspektori i mbrojtjes përpilon procesverbal me pasqyrë të gjendjes faktike të konstatuar dhe e nënshkruan dhe ia dorëzon subjektit të mbikëqyrjes menjëherë pas nënshkrimit, e jo më vonë se tetë ditë nga dita e përfundimit të mbikëqyrjes.

Procesverbali nga paragrafi 1 i këtij neni i dërgohet edhe Ministrit të Mbrojtjes.

Pas marrjes së procesverbalit nga paragrafi 1 i këtij neni, subjekti i mbikëqyrjes mund të japë vërejtje në procesverbal në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit dhe t'ia dorëzojë me shkrim inspektorit të mbrojtjes që ka kryer inspektimin.

Nëse gjatë kontrollit konstatohet shkelje e një ligji ose rregulloreje tjetër nga fusha e mbrojtjes, mangësitë dhe parregullsitë e konstatuara konstatohen në procesverbal dhe me vendim caktohet afati për heqjen e tyre.

Subjekti i mbikëqyrjes është i detyruar të veprojë sipas procesverbalit dhe ta informojë inspektorin e mbrojtjes për masat e ndërmarra në afatin e përcaktuar në procesverbal.

Nëse inspektori i mbrojtjes gjatë inspektimit kontrollues konstaton se janë hequr parregullsitë e konstatuara, nxjerr përfundim me të cilin ndalohet procedura e inspektimit.

Nëse inspektori mbrojtës gjatë inspektimit kontrollues konstaton se parregullsitë e konstatuara nuk janë hequr, ai/ajo paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse pranë organit kompetent.

Nëse gjatë inspektimit në fushën e mbrojtjes inspektori i mbrojtjes konsideron se shkelja e rregulloreve është shkelje e ligjit ose vepër penale, ai është i obliguar t'i paraqesë kërkesë organit kompetent, përkatësisht raport për fillimin e procedurës përkatëse.

Neni 166 – c

Kundër vendimit të inspektorit të mbrojtjes subjekti i mbikëqyrjes mund të paraqesë ankesë brenda tetë ditëve nga dita e marrjes së tij.

Ankesa nga paragrafi 1 i këtij neni i paraqitet komisionit të formuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Komisioni nga paragrafi 2 i këtij neni përbëhet nga kryetari, dy anëtarë dhe zëvendësit e tyre.

Kryetar i komisionit nga paragrafi 2 i këtij neni është gjenerali ose kryeinspektori për mbrojtje, kurse anëtarët e komisionit janë nga radhët e udhëheqës civilë në Ministrinë e Mbrojtjes.

Neni 166 – d

Ministria e Mbrojtjes përgatit raporte tremujore për inspektimet e kryera, të cilat publikohen në faqen e internetit të Ministrisë.

Neni 166 – e

Nëse gjatë inspektimit inspektori i mbrojtjes konstaton se është bërë parregullsi nga nenet 170 paragrafi 2 dhe 171 të këtij ligji, inspektori i mbrojtjes është i detyruar të përpilojë një procesverbal në të cilin do të konstatojë parregullsinë e kryer, me të cilin tregohet eliminimi i parregullsisë brenda tetë ditë, me dërgimin e njëkohshëm të ftesës për kryerjen e edukimit të subjekti i mbikëqyrjes nga nenet 170 paragrafi 2 dhe 171 të këtij ligji, ku konstatohet parregullsia në kryerjen e inspektimit.

Formën dhe përmbajtjen e ftesës për kryerjen e edukimit, si dhe mënyrën e zhvillimit të edukimit e përcakton Ministri i Mbrojtjes.

Edukimi organizohet dhe zhvillohet nga Ministria e Mbrojtjes, brenda një afati jo më të gjatë se tetë ditë nga dita e kryerjes së inspektimit.

Edukimi mund të kryhet për më shumë parregullsi identike ose të ngjashme të identifikuar për një ose më shumë lëndë.

Nëse në afatin e paraparë nuk paraqiten lëndët nga nenet 170 paragrafi 2 dhe 171 të këtij ligji mbi të cilat zhvillohet edukimi, do të konsiderohet se edukimi është kryer.

Nëse subjektet nga nenet 170 paragrafi 2 dhe 171 të këtij ligji mbi të cilët zhvillohet edukimi i paraqiten në edukimin e planifikuar dhe e kryejnë atë, do të konsiderohet se janë edukuar për parregullsinë e konstatuar.

Nëse inspektori i mbrojtjes gjatë zbatimit të mbikëqyrjes kontrolluese konstaton se janë hequr parregullsitë e konstatuara nga paragrafi 1 i këtij neni, sjell konkluzion me të cilin e ndërpret procedurën e mbikëqyrjes inspektuese.

Nëse inspektori mbrojtës gjatë mbikëqyrjes kontrolluese konstaton se nuk janë hequr parregullsitë e konstatuara nga paragrafi 1 i këtij neni, paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës penale pranë organit kompetent.

Ministria e Mbrojtjes mban evidencë për edukimin e kryer në mënyrën e përcaktuar nga Ministri i Mbrojtjes.

KAPITULLI XVI
DISPOZITA E VEÇANTË

Neni 167

Pozitat e detyrave të caktuara në Ministrinë e Mbrojtjes dhe në përbërjen e përhershme të Armatës në të cilat pesha e punës dhe kushtet e veçanta në të cilat kryhen ndikojnë dukshëm në zvogëlimin e aftësisë së punës, i përcakton Qeveria me dekret.

Qeveria mund të përcaktojë edhe punë të tjera që kanë karakter të detyrave të caktuara nga paragrafi 1 i këtij neni.

Të ardhurat e punëtorëve në detyrat nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni janë më të larta deri në 30% të fitimeve të punëtorëve të tjerë me kualifikime përkatëse.

KAPITULLI XVII
DISPOZITAT PENALE

Neni 168

Gjobë në shumë prej 250 deri në 500 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje qytetarit nëse:

- 1) nuk siguron mjete ose bagëti në bazë të detyrimit material ose të dhënave lidhur me to (neni 14);
- 2) nuk e informon Ministrinë e Mbrojtjes për ndryshimin e të dhënave të rëndësishme për mbajtjen e evidencës ushtarake (neni 88 paragrafi 3);
- 3) nuk revokohet me ftesë të organit kompetent (neni 89) dhe
- 4) kryen incizim ose hulumtime shkencore dhe të tjera pa pëlqimin e Ministrisë së Mbrojtjes (neni 141 paragrafi 2).

Gjoba nga paragrafi 1. i këtij neni do t'i shqiptohet edhe shtetasit të huaj nëse nuk siguron mjete ose bagëti në bazë të detyrimit material (neni 15).

Neni 169

Gjobë në shumë prej 500 deri në 1.000 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet pjesëtarit të Armatës nëse organizon parti politike ose shoqatë të qytetarëve në Armatë, në kryerjen e shërbimit në Armatë udhëhiqet nga bindjet e tij politike dhe shpreh e përfaqëson para të tjerëve, shfaq shenja partiake, simbole ose shenja të tjera të partive politike, ose nëse merr pjesë me uniformë ushtarake në tubime dhe ngjarje politike.

Neni 170

Gjobë në shumë prej 2.500 deri në 5.000 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje shoqërisë tregtare, ndërmarrjes publike, institucionit ose shërbimit, nëse:

- 1) nuk jep me qera mjete ose bagëti në bazë të detyrimit material ose të dhënave lidhur me të (neni 14);
- 2) nuk jep të dhëna për qytetarët me rëndësi për mbajtjen e evidencës ushtarake (neni 88 paragrafi 5);
- 3) nuk merr masa për mbrojtjen dhe shpëtimin e punëtorëve, të mirave materiale dhe shfrytëzuesve të shërbimeve në gjendje lufte (neni 91);
- 4) nuk janë të përgatitur për vazhdimin e prodhimit dhe kryerjes së shërbimeve në gjendje lufte (neni 91);
- 5) nuk është i përgatitur për prodhimin dhe kryerjen e shërbimeve në gjendje lufte (nenet 92 dhe 98);
- 6) nuk merr pjesë në kryerjen e ushtrimeve (neni 93 paragrafi 1 dhe 99 paragrafi 1);
- 7) në gjendje lufte nuk i jep përparësi plotësimin të nevojave të Armatës, organeve shtetërore, forcave të mbrojtjes dhe shpëtimit të Republikës, ndërmarrjeve, ndërmarrjeve publike, institucioneve dhe shërbimeve që kanë rëndësi të veçantë për mbrojtjen (neni 95 paragrafi 1.);
- 8) nuk i zbaton masat për kriptombrojtje, siguri elektronike dhe masa të tjera mbrojtëse (neni 102) dhe
- 9) kryen incizim ajror dhe lloje të tjera të hulumtimit pa miratimin e Qeverisë ose Ministrisë së Mbrojtjes (neni 141).

Gjobë në shumë prej 250 deri në 500 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet edhe personit përgjegjës në shoqërinë tregtare, ndërmarrjen publike, institucionin ose shërbimin për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Gjopa nga paragrafi 1. i këtij neni do t'i shqiptohet edhe shoqërisë tregtare të jashtme ose sipërmarrësit individual nëse nuk siguron mjete ose bagëti në bazë të detyrimit material.

Neni 171

Gjobë në shumë prej 250 deri në 500 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet edhe personi përgjegjës i njësisë së vetëqeverisjes lokale nëse nuk përgatitet për kryerjen e obligimeve nga sfera e mbrojtjes (neni 100).

Neni 171 - a

Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 168, 169, 170 dhe 171 të këtij ligji, procedurën penale zbaton dhe sanksionet penale i shqipton Ministria e Mbrojtjes.

Procedurën për vepër penale nga paragrafi 1 i këtij neni para organit penal e udhëheq Komisioni për vendosjen e kundërvajtjeve (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni) i themeluar nga Ministri i Mbrojtjes.

Komisioni përbëhet nga një kryetar dhe dy anëtarë. Kryetari i Komisionit është i diplomuar në drejtësi me provim të jurisprudencës dhe pesë vite përvojë pune në fushën e tij, ndërsa anëtarët kanë arsim të lartë dhe pesë vite përvojë pune në fushën e tyre.

Përveç anëtarëve të Komisionit, Ministri i Mbrojtjes mund të caktojë një sekretar të Komisionit që kryen detyra administrative për Komisionin dhe zëvendës anëtarë të cilët, si përjashtim, marrin pjesë në punën e Komisionit në rast të mungesës së disa anëtarëve prej tyre.

Komisioni miraton rregulloren e punës.

Neni 171 – b

Komisioni ka të drejtë të paraqesë prova dhe të mbledhë të dhëna të nevojshme për përcaktimin e kundërvajtjes, si dhe të kryejë veprimtari dhe veprime të tjera të përcaktuara me këtë ligj, Ligjin për kundërvajtje dhe/ose ligj tjetër.

Komisioni është i pavarur në punën e tij dhe vendos në bazë të njohurive të ekspertëve dhe bindjes së pavarur.

Komisioni punon në këshill dhe vendos me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

Kundër vendimit të Komisionit për shqiptimin e sanksionit për kundërvajtje mund të ngrihet padi për ngritjen e kontestit administrativ në gjykatën kompetente.

Komisioni mban evidencë të vetme për shkeljet, sanksionet e vendosura dhe vendimet e marra në mënyrën e përcaktuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Neni 171 – c

Nëse Komisioni konstaton se është kryer kundërvajtje, para shqiptimit të sanksionit për kundërvajtje, është i obliguar që kryesit të kundërvajtjes t'i propozojë procedurën e zgjidhjes, në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

KAPITULLI XVIII

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 172

(Neni 172 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 42/01)

Rregulloret e parapara me këtë ligj do të miratohen brenda një viti nga dita e hyrjes në fuqi, me përjashtim të rregulloreve të parapara me nenet 142, 143 dhe 144 - Kapitulli XII Planifikimi, të cilat do të miratohen brenda dy viteve në të fundit.

Neni 173

(Neni 173 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 42/01)

Ligji për mbrojtjen ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 8/92 dhe 30/95) pushon të vlejë me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Rregulloret e nxjerra në bazë të ligjit nga paragrafi 1. i këtij neni do të zbatohen deri në miratimin e dispozitave nga neni 172 i këtij ligji, përveç nëse janë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 174

(Neni 13 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 5/03)

Rekrutët e dërguar për shërbimin ushtarak në Armatë me ose pa armë, pra në shërbimin civil në janar të vitit 2003, të cilët janë në shërbimin ushtarak në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, e kryejnë shërbimin ushtarak për një periudhë prej gjashtë, përkatësisht dhjetë muajsh.

Rekrutëve të dërguar për shërbimin ushtarak në Armatë me ose pa armë, përkatësisht në shërbimin civil në korrik dhe tetor të vitit 2002, të cilët janë në shërbimin ushtarak në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, shërbimi ushtarak u shkurtohet për 30 ditë.

Neni 175

(Neni 14 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 5/03)

Ushtarët të cilëve u është ndërprerë shërbimi ushtarak dhe që kanë kryer pesë muaj e më shumë shërbim ushtarak deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, përkthehen në përbërjen rezervë të Armatës.

Ushtarët të cilëve u është ndërprerë shërbimi ushtarak dhe që kanë kryer më pak se pesë muaj shërbim ushtarak deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, referohen për të kryer pjesën e mbetur të shërbimit ushtarak deri në gjashtë ose dhjetë muaj.

Neni 176

(Neni 15 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 5/03)

Ushtarët që janë tërhequr nga repartet e Armatës dhe që kanë kryer shërbimin ushtarak deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, kanë kryer gjashtë muaj ose më shumë, përkthehen në kuadrin rezervë të Armatës.

Ushtarët që janë tërhequr nga njësitë e Armatës dhe kanë kryer shërbimin ushtarak më pak se gjashtë muaj deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të referohen për të kryer pjesën e mbetur të shërbimit ushtarak deri në gjashtë, pra deri në dhjetë muaj.

Neni 177

(Neni 53 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 58/06)

Rekrutët e dërguar për shërbimin ushtarak në Armatë me ose pa armë, pra në shërbimin civil dhe që janë në shërbimin ushtarak në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, vazhdojnë të kryejnë shërbimin ushtarak për kohëzgjatjen deri në mbarimin e afatit ushtarak të cilit i janë referuar para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 178

(Neni 54 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 58/06)

Rekrutët ushtarakë të cilët deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji janë vendosur në përbërje rezervë, vazhdojnë të shërbejnë në përbërje rezervë, në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Neni 179

(Neni 55 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 58/06)

Dispozita nga neni 16 i këtij ligji do të zbatohet pas anëtarësimit të Republikës së Maqedonisë në NATO.

Neni 180

(Neni 56 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 58/06)

Mandati i shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Armatës së Republikës së Maqedonisë i emëruar në detyrë para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, konsiderohet nga dita e emërimit të tij në këtë detyrë.

Neni 181

Neni 57 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr.58/06)

Rregulloret e parapara me këtë ligj do të miratohen brenda tre muajve nga dita e hyrjes në fuqi të tij. Rregulloret e nxjerra në bazë të Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2001 dhe 5/2003), do të vazhdojnë të zbatohen deri në miratimin e rregulloreve nga paragrafi 1 i këtij neni, përveç rasteve kur janë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 182

(Neni 58 i Ligjit të publikuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 58/06).

Komisioni Legjislativo-Ligjor i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë është i autorizuar të përcaktojë tekst të konsoliduar të Ligjit për mbrojtje.

Neni 183

(Neni 65 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 51/11)

Procedurat inspektuese të filluara para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji do të përfundojnë në pajtim me dispozitat e Ligjit për mbrojtje ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2001, 5/2003, 58/2006. dhe 110/2008).

Neni 184

(Neni 66 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 51/11)

Dispozitat e neneve 58 dhe 59 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen me fillimin e zbatimit të Ligjit për mbikëqyrjen inspektuese.

Neni 185

(Neni 67 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 51/11)

Për kundërvajtjet e kryera nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, zbatohen dispozitat e neneve 60, 61 dhe 62 të këtij ligji.

Neni 186

(Neni 68 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 51/11)

Aktet nënligjore të përcaktuara me këtë ligj do të miratohen në afat prej 15 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 187

(Neni 69 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 51/11)

Komisioni Legjislativo-Ligjor i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë është i autorizuar të përcaktojë tekst të konsoliduar të Ligjit për mbrojtje.

Neni 188

(Neni 3 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" nr. 151/11)

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e publikimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", dhe do të fillojë të zbatohet me fillimin e zbatimit të Ligjit për themelimin e Komisionit Shtetëror për Vendimmarrja në procedurën administrative dhe në procedurën e punësimit në shkallë të dytë.

Neni 189

(Neni 44 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 42/20)

Dispozitat e nenit 1 paragrafi 6, neni 6 paragrafi 2 pika 7-b), neni 8 paragrafi 1 pika 3-c) dhe 3-d), neni 14 paragrafi 3, neni 21 paragrafi 2, neni 22, neni 23 dhe neni 24 i këtij ligji do të fillojë të zbatohet nga dita e anëtarësimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut në NATO.

Neni 190

(Neni 45 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 42/20)

Aktet nënligjore, miratimi i të cilave është paraparë me këtë ligj, do të miratohen brenda gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Aktet nënligjore të miratuara në bazë të Ligjit për mbrojtjen ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2001, 5/2003, 58/2006, 110/2008, 51/11, 151/11 dhe 215/15), vazhdojnë të zbatohen deri në miratimin e rregulloreve nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 191

(Neni 46 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 42/20)

Procedurat për dërgimin e pjesëtarëve të Armatës dhe punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes jashtë territorit të Republikës për të marrë pjesë në aktivitetet e nenit 41 të Ligjit për mbrojtje ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2001, 5 /2003, 58/2006, 110/2008, 51/11, 151/11 dhe 215/15), të cilat kanë filluar deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të zbatohen në përputhje me Ligjin për Mbrojtjen (" Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2001, 5/2003, 58/2006, 110/2008, 51/11, 151/11 dhe 215/15).

Neni 192

(Neni 47 i Ligjit të botuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 42/20)

Komisioni Ligjvënës-Ligjor i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut është i autorizuar të përcaktojë tekst të konsoliduar të Ligjit për mbrojtje.